

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
ZENIČKO-DOBOJSKI KANTON
JAVNA USTANOVA ĐEČIJI VRTIĆ
MAGLAJ

Broj: 202/22

Datum: 30.09.2022.godine

FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
OPĆINA MAGLAJ
Služba za boracko-invalidsku i socijalnu zaštitu,
opću upravu i društvene djelatnosti.

PRIMLJENO	30.09.2022.
DRUGAČI	glasil mještani u maglaju
	1900K

OPĆINA MAGLAJ

Služba za BISZ, opću upravu i društvene djelatnosti

PREDMET: Dostava Godišnjeg programa rada (GPR) JU „Đečiji vrtić“ Maglaj za školsku 2022/2023.godinu

Poštovani,

Dostavljamo Vam Godišnji program rada JU „Đečiji vrtić“ Maglaj za školsku 2022/2023.godinu, koji je dobio potrebnu saglasnost Ministarstva za obrazovanje,nauku,kulturu i sport - Pedagoški zavod Zenica broj: 10-1-34-08422-2/22 od 22.09.2022.godine i usvojen je Odlukom Upravnog odbora broj: 07/22 dana 28.09.2022.godine.

U GPR-u se nalazi saglasnost Ministarstva za obrazovanje,nauku,kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona za realizaciju specijaliziranih programa iz islamske vjeronauke i engleskog jezika broj: 10-34-12700-03/22 od 12.09.2022.godine i Rješenje Ministarstva za obrazovanje, nauku,kulturu i sport - Pedagoški zavod Zenica o ocjeni rada direktora za školsku 2021/2022.godinu broj: 10-1-34-07887-6/21 od 02.09.2022.godine.

S poštovanjem,

Dostavljeno:

1. Naslovu
2. Arhiva

Bosna i Hercegovina

Federacija Bosne i Hercegovine

Zeničko-dobojski kanton

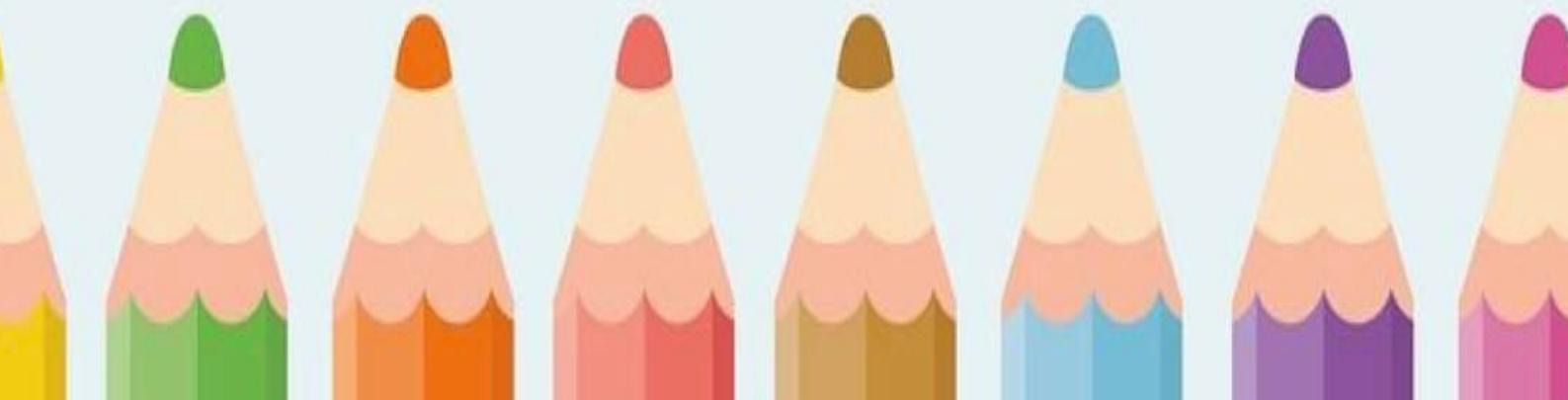
Javna ustanova „Dječiji vrtić“ Maglaj

GODIŠNJI PROGRAMA RADA

JAVNE USTANOVE „DJEČIJI VRTIĆ“ MAGLAJ

ZA ŠKOLSKU 2022/2023.GODINU

Maglaj, septembar 2022. godine.

Bosna i Hercegovina
 Federacija Bosne i Hercegovine
ZENIČKO-DOBOSKI KANTON
 Ministarstvo za obrazovanje,
 nauku, kulturu i sport
PEDAGOŠKI ZAVOD ZENICA

Bosnia and Herzegovina
 Federation of Bosnia and Herzegovina
ZENICA-DOBOSKI CANTON

Ministry of Education,
 Science, Culture & Sport
PEDAGOGICAL INSTITUTE ZENICA

Broj: 10-1-34-07887-6/21
 Zenica, 02.09.2022. godine

Na osnovu člana 31., stav (2) Zakona o predškolskom odgoju i obrazovanju ("Sl. novine Zeničko-dobojskog kantona", broj: 7/10 i 8/12) i člana 8. Pravilnika o stručnom nadzoru nad radom predškolskih ustanova ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona", broj: 8/11), Pedagoški zavod Ministarstva za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona, donosi:

R J E Š E N J E
 o ocjeni rada za školsku 2020/2021. godinu

Bašić (Edina) Kanita direktorica u
 (Prezime, očevo ime i ime)

JU „Dječiji vrtić“ Maglaj
 (predškolska ustanova)

ostvarila je ukupno **150** bodova, te se ocjenjuje ocjenom

naročito se ističe

O b r a z l o ž e n j e

U školskoj 2021/2022. godini praćen je rad imenovane, izvršen neposredan uvid u rad i pregledana dokumentacija, što je konstatovano u zapisnicima broj 10-1-34-07887/21 od 14.09.2021. godine, 10-1-34-07887-3/21 od 28.01.2022. godine i 10-1-34-07887-4/21 godine od 16.06.2022. godine.

Na osnovu opažanja konstatovanih u zapisnicima i neposrednim kontaktima, te uvidom u gore navedene akte izvršeno je bodovanje svih elemenata praćenja na kraju školske 2021/2022. godine a koji su utvrđeni u Metodologiji praćenja, vrednovanja i ocjenjivanja rada direktora, te utvrđena ocjena rada. Evaluativni list bodovanja svih elemenata Metodologije je sastavni dio ovog rješenja.

S obzirom na izloženo, a u skladu sa članom 7., 8. i 9. Pravilnika o stručnom nadzoru nad radom predškolskih ustanova ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona", broj: 8/11), odlučeno je kao u dispozitivu rješenja.

Protiv ovog rješenja imenovana može izjaviti žalbu Ministarstvu za obrazovanje, nauku, kulturu i sport u roku od 15 dana od dana prijema rješenja.

Žalba se podnosi putem Pedagoškog zavoda.

Prđmet obradila:

Edina Kanita
 (Ime i prezime upisati)

Dostavljeno:

1. Imenovanoj.
2. a/a.

Na znanje:

T. Upravnom odboru.

Aida Salkić

EVALUATIVNI LIST

(práenja, vrednovanja i ocjenjivanja rada direktora predškolskih ustanova)

mjesto Maglaj

Školska 2021/2022. godina

Predškolska ustanova: JU „Dječiji vrtić“
Prezime, oévo ime, ime: Bašić (Edin) Kanita

Red. broj	ELEMENTI PRAĆENJA	BODOVI
1.	a) GPR predškolske ustanove uraden u skladu sa Metodologijom za izradu godišnjeg programa rada predškolske ustanove , te su primjenjeni Pedagoški standardi i drugi propisi koji regulišu ovu oblast	30
	b) GPR predškolske ustanove je imao manjih primjedbi u procesu donošenja (do davanja saglasnosti)	15
	c) GPR predškolske ustanove je imao značajnih primjedbi (neracionalno formirane odgojne grupe, netačne tabele, greske u evidentnom listu i sl.) u procesu donošenja	5
2.	a) Godišnji program rada direktora predškolske ustanove sadrži mjesečne planove sa evidencijom o realizaciji	10
	b) Uradeni planovi ili evidencija o realizaciji imaju manjih nedostataka	5
3.	a) Izvršena je optimalna pripremljenost za rad predškolske ustanove i osigurani uvjeti za rad predškolske ustanove(kadrovska, materijalno-tehnički, higijenski, estetski i dr.)	15
	b) Na pripremljenost predškolske ustanove za rad se mogu staviti primjedbe po bilo kojem osnovu	5
4.	a) Raspored sati i sedmični jelovnik su uradeni u skladu sa pedagoško-psihološkim zahtjevima vezanim za organizaciju rada u predškolskoj ustanovi	5
	b) Na raspored sati i sedmični jelovnik mogu se staviti primjedbe po bilo kojem osnovu	3
5.	a) Realizacija odgojno-obrazovnih aktivnosti je blagovremena i uskladena sa GPR-om predškolske ustanove, godišnjim, operativnim i mjesečnim planovima rada	10
	b) Na realizaciju ili evidenciju mogu se staviti manje primjedbe	8
	c) Uočljive su značajne primjedbe	5
6.	a) Planirane aktivnosti u okviru kulturne i javne djelatnosti predškolske ustanove realiziraju se blagovremeno, funkcionalne su i uredno evidentirane	10
	b) Postoji manje odstupanje od plana u organizacionom ili funkcionalnom smislu i/ili greske u evidenciji	5
	c) Aktivnosti u okviru kulturne i javne djelatnosti predškolske ustanove su formalne, nisu funkcionalne i/ili ne postoji uredna evidencija	2
7.	a) Realizacija ostalih programa na koje je data saglasnost Ministarstva (čl. 22. Zakona o predškolskom odgoju i obrazovanju), je funkcionalna, blagovremena i vodi se uredna evidencija	5
	b) Programi nisu u potpunosti razrađeni ili postoje manji nedostaci u njihovoj primjeni ili evidenciji	3
	c) Postoje značajni propusti u programima, realizaciji ili njihovoj evidenciji	2
8.	a) Postoji funkcionalan program stručnog usavršavanja odgajatelja, zdravstvenih radnika i stručnih saradnika koji se realizira prema planu i blagovremeno evidentira	5
	b) Posjete manji propusti u programu, realizaciji ili evidenciji	3
9.	a) Posjete aktivnostima u odgojno-obrazovnim grupama, odvijaju se prema planu, te postoji uredna evidencija (izdavanje rješenja odgajateljima, zdravstvenim radnicima i stručnim saradnicima)	10
	b) Posjete su neredovite ili je evidencija nepotpuna	5
10.	a) Evaluacija realizacije odgojno-obrazovnih aktivnosti i aktivnosti u okviru kulturne i javne djelatnosti odgajatelja, zdravstvenih radnika i stručnih saradnika je u skladu sa godišnjim programom rada direktora	5
	b) Na evaluaciju realizacije mogu se dati manje primjedbe	3
11.	a) Pedagoška i ostala dokumentacija se redovito pregleda i vodi uredna evidencija	5
	b) Pedagoška i ostala dokumentacija neredovito se pregleda ili je evidencija nepotpuna	3
12.	a) Izvještaji i zapisnici inspekcije su bez primjedbi	10
13.	a) Saradnja sa Vijećem roditelja je permanentna i funkcionalna	5
	b) Saradnja sa Vijećem roditelja je povremena	3
14.	a) Saradnja sa lokalnom i širom društvenom zajednicom je stalna i korektna	5
	b) Saradnja sa lokalnom i širom društvenom zajednicom i roditeljima je povremena i nefunkcionalna	2
15.	a) Na Stručnom vijeću realizirana najmanje jedna stručna tema	5
16.	a) Realizirana je najmanje jedna ogledna aktivnost u jednoj od odgojnih grupa	10
17.	a) Osmišljavanje, izrada i realizacija projekata i/ili inovacija s ciljem unapređenja odgojno-obrazovnog rada	5
		UKUPNO BODOVA
		150

Bodovanje je izvršeno na osnovu neposrednog uvida i pregledane dokumentacije, a što je konstatovano u zapisnicima i uvidom u akta:

Zapisnik o pripremljenosti predškolske ustanove 10-1-34-07887/21 od 14.09.2021. godine. Zapisnik o stručnom nadzoru na radom predškolske ustanove 10-1-34-07887-3/21 od 28.01.2022. godine i Zapisnik o stručnom nadzoru na radom predškolske ustanove 10-1-34-07887-4/21 godine od 16.06.2022. godine.

Broj: 10-1-34-07887-5/21

Datum: 02.09.2022.

Praćenje i vrednovanje obavila: Naira Jusufović

Potpis:

Broj:10-1-34-08422-2/22
Zenica, 22.09.2022. godine

Na osnovu člana 30., stav (2) Zakona o predškolskom odgoju i obrazovanju ("Sl. novine Zeničko-dobojskog kantona", broj: 7/10 i 8/12), Pedagoški zavod Ministarstva za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona, daje:

S A G L A S N O S T

JU „Dječiji vrtić“

1. _____
(predškolska ustanova)

Maglaj

(mjesto)

na Godišnji program rada za školsku 2022/2023. godinu.

2. Sve izmjene podataka u GPR-u na koji je data saglasnost, a do kojih dode u toku školske godine, predškolska ustanova je dužna dostaviti Pedagoškom zavodu.

O b r a z l o ž e n j e

Prijedlog GPR-a je dostavljen dana 16.09.2022. godine. U službenoj zabilješci od 17.09.2022. godine konstatirani su rezultati uvida u Prijedlog GPR-a i obaviješten direktor ustanove. Dana 21.09.2022. godine zaprimljen je akt predškolske ustanove broj: 191/22 od 21.09.2022. godine, kojim je obaviješten Pedagoški zavod da su izvršene ispravke u skladu sa službenom zabilješkom.

S obzirom na naprijed navedeno, konstatira se da je GPR predškolske ustanove urađen u skladu sa Metodologijom za izradu godišnjeg programa rada predškolske ustanove („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 5/11), te da su primjenjeni Pedagoški standardi i drugi propisi koji regulišu ovu oblast.

Na akt GPR-a na koji je data saglasnost stručni savjetnik za oblast obrazovanja stavlja svoj potpis i na taj način potvrđuje autentičnost akta.

GPR na koji je data saglasnost donosi Upravni odbor predškolske ustanove.

PREDMET OBRADIO/LA:

Naira Jusufović

Dostaviti:

1. Predškolskoj ustanovi;
2. Ministarstvu za obrazovanje, nauku, kulturu i sport,
3. Arhiva.

Aida Salkić

Broj: 10-34-12700-03/22
Zenica, 12.09.2022. godine

JU „Dječiji vrtić“
Ul. Civilnih dřtava rata bb
74250 Maglaj

n/r direktorice

PREDMET: Odgovor na molbu, dostavlja se

Postupajući povodom Vašeg akta, broj: 169/22, od 19.08.2022. godine, kojim od ovog organa kantonalne uprave tražite saglasnost za realizaciju specijaliziranih programa iz islamske vjeronauke i engleskog jezika. Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona očituje se kako slijedi:

U skladu sa članom 24. Zakona o predškolskom odgoju i obrazovanju („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 7/10 i 8/12), resorno ministarstvo **daje svoju saglasnost** za realizaciju specijaliziranih programa iz islamske vjeronauke i engleskog jezika u školskoj 2022/2023. godini, koji su namijenjeni djeci predškolskog uzrasta od 4 do 6 godina, prema već planiranom rasporedu i u okviru cijelodnevnog boravka djece, a koje će realizirati stručna lica iz navedenih oblasti.

S poštovanjem,

Dostavljeno:
1 x Naslovu,
2 x a/a, 03-03

MINISTAR.

Prof. dr. Spahija Kozlić

Bosna i Hercegovina, Zenica, Kučukovići br. 2
Tel: 032/460-840, fax: 460-842
e-mail min.obrazovanje@zdk.ba

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
ZENIČKO-DOBOJSKI KANTON
JAVNA USTANOVA "DJEĆIJI VRTIĆ"
M A G L A J
UPRAVNI ODBOR

Broj: 07/22

Datum: 28.09.2022.godine

Na osnovu člana 30. stav 2. Zakona o predškolskom odgoju i obrazovanju („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“ broj:7/10 i 8/12), saglasnosti Pedagoškog zavoda Zenica broj: 10-1-34-08422-2/22 od 22.09.2022.godine, te na osnovu Prijedloga Stručnog vijeća broj: 195/22 od 27.09.2022.godine Upravni odbor JU „Dječiji vrtić“ Maglaj na redovnoj II (drugoj) sjednici održanoj 28.09.2022.godine, donosi:

**ODLUKU
o usvajanju Godišnjeg programa rada (GPR-a) JU „Dječiji vrtić“ Maglaj
za školsku 2022/2023. godinu**

Član 1.

Usvaja se Godišnji program rada (GPR) JU „Dječiji vrtić“ Maglaj za školsku 2022/2023. godinu.

Član 2.

Obavezuje se direktorica JU „Dječiji vrtić“ Maglaj da Godišnji program rada JU „Dječiji vrtić“ Maglaj za školsku 2022/2023. godinu dostavi Ministarstvu obrazovanja, nauke, kulture i sporta Zeničko-dobojskog kantona, Pedagoškom zavodu Zenica i Osnivaču.

Dostavljeno:

1. Ministarstvo za obrazovanje,nauku,
kulturu i sport ZDK;
2. Pedagoški zavod Zenica;
3. Općina Maglaj;
4. Arhiva

Predsjednica Upravnog odbora
Mačković Edina, dipl.pravnik

Mačković Edina

Na osnovu člana 30. Zakona o predškolskom odgoju i obrazovanju („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj 07/10), Upravni odbor Javne ustanove „Dječiji vrtić“ Maglaj na 7 sjednici održanoj dana 20.09. godine, na prijedlog Stručnog vijeća i prethodno datu saglasnost Pedagoškog zavoda broj: ..... od ....., donosi:

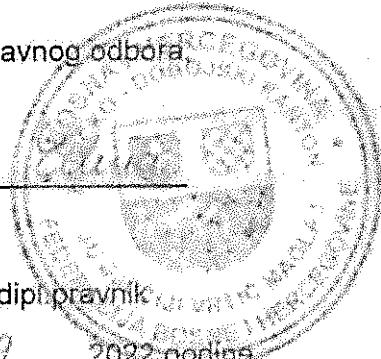
GODIŠNJI PROGRAM RADA

JAVNE USTANOVE DJEČIJI VRTIĆ MAGLAJ

ZA ŠKOLSKU 2022/2023. GODINU

Predsjednica Upravnog odbora,

Maćković

Edina Maćković, dipl. pravnik

U Maglaju, 28.09. 2022. godine

SADRŽAJ GODIŠNJE PROGRAMA RADA

I CILJ I ZADACI(bitne zadaće i sadržaji).....	5
1.Tjelesni i psihomotorni razvoj	6
2. Socio-emocionalni razvoj i razvoj sposobnosti.....	7
3. Spoznajni razvoj	9
4. Govor, komunikacija i govorno stvaralaštvo.....	11
II OSNOVE I ASPEKTI PROGRAMA.....	14
1. Opći podaci o predškolskoj ustanovi.....	14
2. Organizacija rada.....	16
III USLOVI RADA	17
1. Materijalno-tehnički uslovi rada.....	17
1.1 Prostor	17
1.2. Didaktička sredstva i pomagala.....	18
1.3. Rad i organizacija kuhinje	20
1.4. Organizacija prevoza djece	20
2. Kadrovski uslovi rada.....	21
3. Zdravstveno –higijenski uslovi	23
IV SADRŽAJ I OBIM ODGOJNO-OBRZOVNOG RADA.....	24
1. Brojno stanje odgojnih grupa.....	24
2. Vrste programa u predškolskoj ustanovi.....	25
2.1. Cjeloviti razvojni program.....	25
2.2. Specijalizirani razvojni program.....	25
2.3. Interventni, kompenzacijски и rehabilitacijski program.....	26
2.4. Program jačanja roditeljske kompetencije.....	26
2.5. Program za djecu pred polazak u školu.....	27
V PLANIRANJE I PROGRAMIRANJE ODGOJNO-OBRZOVNOG RADA	29
1. Planiranje i programiranje odgojno-obrazovnih aktivnosti u odgojnim grupama.....	29
2. Planiranje inovacije	38
3. Plan rada direktora predškolske ustanove	42
4. Plan rada stručnih saradnika.....	43

5. Planiranje rada Stručnog vijeća.....	44
6. Planiranje rada Stručnih aktiva (Prikaz održavanja oglednih aktivnosti).....	46
7. Plan rada Vijeća roditelja.....	46
8. Planiranje izleta, posjeta i radionica.....	47
9. Planiranje smjena, rasporeda radnog vremena za cijelokupno osoblje i dežurstva.....	48
10.Plan i program stručnog usavršavanja odgajatelja, stručnih saradnika i rukovodnog osoblja.....	48
VI NJEGA I BRIGA ZA TJELESNI RAST I ZDRAVLJE DJECE.....	50
1. Sigurnosno-zaštitni i preventivni program.....	50
1.1. Vrtić zajednica koja uči.....	50
1.2. Učenje životnih (socijalnih) vještina.....	50
1.3. Diskretni personalni zaštitni postupci.....	51
1.4. Odgojna grupa kao mjesto sigurnosti odrastanja djece.....	52
2. Saradnja s roditeljima.....	54
2.1. Uspješna saradnja sa roditeljima.....	54
2.2. Posebno obrazovanje(edukacija) djece i roditelja.....	54
2.3. Mjere sekundarne prevencije (djeca i roditelji).....	56
3. Posebni programi	57
3.1. Posebni programi odgojno – obrazovnog rada sa djecom.....	57
3.2. Edukacija odgajatelja, stručnih saradnika, direktora,vrednovanje(evaluacija)preventivnih pr.	57
VII KOMUNIKACIJA SA JAVNOŠĆU.....	58
1. Saradnja sa lokalnom zajednicom.....	58
2. Saradnja sa širom društvenom zajednicom.....	58
3. Javne manifestacije	59
VIII PRILOZI	60
1.Evidentni list za odgajatelje koji realiziraju kraće i specijalizirane programe sa 40-časovnom radnom sedmicom (tabela 10.).....	61
2.Evidentni list za zdravstvene radnike sa 40-časovnom radnom sedmicom (tabela 11.).....	62
3.Raspored rada u odgojnim grupama.....	63
4.Primjerak sedmičnog jelovnika.....	64
5.Godišnji fond radnih sati uposlenika	65

I. CILJ I ZADACI - bitne zadaće i sadržaji

Predškolski odgoj čini početnu strukturu integralnog odgojnog sistema. Kao temeljni dio sistema ima nezamjenjivu ulogu u odgoju i obrazovanju djece. Predškolski odgoj je bitan segment uspostavljanja prvih temelja za izgrađivanje samostalne, autonomne, integrirane i stvaralačke ličnosti.

S pedagoškog gledišta rano uključivanje djece u razvijanje njihovih karakternih crta, sticanje potrebnih navika (higijensko - zdravstvenih, kulturnih, radnih, stvaralačkih i etičkih), identificiranje dispozicija za određene vidove stvaralaštva i osiguranje povoljnih uslova za intelektualni, tjelesni, moralni, estetski i radni odgoj ima nesumljivo veliku vrijednost za kasniji životni (porodični), profesionalni i radni razvoj mladog čovjeka. Uslovi života u prvim godinama djetinjstva odlučujući su faktor za to kakva će se ličnost formirati i kakva će ličnost biti tokom svog razvoja.

Predškolski odgoj se zasniva na savremenim pedagoškim dostignućima i ne može se odvojiti od općeg cilja društvenog odgoja. Označava kamen temeljac i prvi stepen u razvoju buduće zdrave, stvaralačke, kulturne i društveno - korisne ličnosti.

Rano učenje djece i uravnoteženi razvoj njihovih psihičkih i emocionalnih sposobnosti ima veliko psihološko značenje. Dijete se znanstveno prati, posmatra, proučava, dijagnosticira, koriguje uz poduzimanje svih potrebnih stručnih mjera da bi bilo zdravo, osjećalo se sigurnim, zaštićenim, voljenim i da bi moglo zadovoljiti sve svoje osnovne biološke i psihološke potrebe.

Globalni cilj predškolskog odgoja i obrazovanja je da se u skladu sa realnim mogućnostima obezbijede uslovi za cijelovit razvoj i ostvarivanje prava djece u skladu sa Konvencijom UN-a o pravima djece, kroz odgovarajuću podršku porodici razvoj i jačanje predškolskih institucija u ostvarivanju principa na kojima se zasniva predškolski odgoj i obrazovanje.

Opći cilj predškolskog odgoja i obrazovanja, kao integralnog dijela cjelokupnog sistema odgoja i obrazovanja u BiH je osigurati optimalne i jednake uslove da svako dijete, od rođenja do polaska u školu, razvija i ostvaruje intelektualne i tjelesne sposobnosti, kao i kompetencije kroz različite vidove kvalitetnog i profesionalno autonomnog institucionalnog i vaninstitucionalnog predškolskog odgoja i obrazovanja.

Posebni ciljevi predškolskog odgoja i obrazovanja :

- Razvijati psihofizički razvoj djeteta i pozitivno uticati na formiranje ličnosti,
- Zadovoljavati potrebe djece za igrom i zajedničkim životom te uticati na pozitivan emocionalni i socijalni razvoj djeteta,
- Razvijati osjećaj patriotizma, radnih i kulturnih navika,
- Razvijati kognitivne sposobnosti djeteta neophodne za razumijevanje prirode, svijeta u kojem živi u skladu sa potrebama i interesovanjima,
- Razvijati socijalne i emocionalne sposobnosti, individualne odgovornosti za rad i život u zajednici,
- Razvijati govorne i komunikacijske sposobnosti,
- Razvijati fizičke sposobnosti, skladnog razvoja tijela i usvajanje zdravstveno-higijenskih navika,
- Pripremati djecu za dalji odgoj i obrazovanje,
- Razvijati sposobnosti za poštivanje ljudskih prava, osnovnih sloboda,
- Razvijati sposobnosti za život u demokratski uređenom društvu,
- Razvijati svijest o očuvanju životne okoline,
- Razvijati prepostavke za usvajanje socijalnih i moralnih vrijednosti demokratskog, tolerantnog i humanog društva.

Cilj njege, odgoja i obrazovanja predškolskog djeteta ostvaruje se u procesu realizacije općih zadataka njege i odgojno - obrazovnog rada i i specifičnih zadataka koji se posebno definišu za svaku odgojno - obrazovnu grupu.

Posebni zadaci predškolskog odgoja i obrazovanja :

- Obezbijediti i osigurati djeci povoljne uslove za rast i razvoj, omogućiti im radosno djetinjstvo i razvijati osjećaj sigurnosti i sreće,
- Obezbijediti odgoj i obrazovanje pod jednakim uslovima u urbanim i ruralnim sredinama,
- Obezbijediti odgovarajuću podršku porodicama u provođenju koncepcije predškolskog odgoja i obrazovanja,
- Obezbijediti uključivanje djece sa posebnim potrebama u redovan odgojno-obrazovni program,
- Obezbijediti dostupnost u korišćenju postojećih resursa u institucijama predškolskog odgoja i obrazovanja,
- Obezbijediti kvalitetan program djeci u godini pred polazak u školu.

1. Tjelesni i psihomotorni razvoj

Ciljevi:

- Razvijanje motoričkih i funkcionalnih sposobnosti djece,
- Razvijanje prirodnih oblika kretanja uz pomoć kojih će djeca ovladati prostorom
- Razvijanje otpornosti organizma prema oboljenjima, deformitetima i očuvanje djece od povreda,
- Jačanje fizičkog zdravlja i otpornosti djece kao elementarnih uvjeta pravilnog razvoja svih organa i organskih sistema,
- Razvoj neophodnih navika u održavanju lične higijene i higijene okoline, kao i da se utječe na osamostaljivanje djece prilikom odjevanja i hranjenja,
- Utjecati na razvoj kreativnih navika,
- Utjecati na formiranje navika za svakodnevno obavljanje fizičkih vježbi,
- Utjecati na upoznavanje okoline i vlastitog tijela, te podržati spontano izražavanje pokretom pružajući mu u igri posebne emocionalne podrške,
- Poticati razvoj cjevitog senzornog i perceptivnog potencijala djeteta,čula odgovornih za pravilnu percepciju i doživljaj okruženja.

Zadaci:

- Brinuti o dječjoj higijeni i poticati razvoj higijenskih navika, zadovoljavanje fizioloških potreba, pranje ruku, pranje zuba, umivanje, oblačenje, svlačenje, zakopčavanje, obuvanje obuće, pospremanje sobe, bacanje otpadaka na za to određeno mjesto, adekvatno oblačenje,
- Poticati razvoj krupne motorike kroz vježbe aerobne mišićne aktivnosti i prirodne oblike kretanja, razvoj osnovnih pokreta / hodanje, trčanje, skakanje, preskakanje, poskakivanje, penjanje, ples/, igre na spravama i sa spravama, izvođenje motoričkih igara i aktivnosti na zraku,
- Poticati razvoj fine motorike kroz manipuliranje igračkama, sitnim materijalima, raznim likovnim tehnikama /crtanje, slikanje, oblikovanje, bockalice, nizanje bobica na vrpcu i dr./,
- Usavršavanje prirodnih oblika kretanja / dječje istraživanje prostora, oponašanje odgajatelja, slijedenje uputa-aktivnosti po zadatku/
- Razvoj koordinacije tijela i dječjih pokreta, koordinacije oko-ruka / razne takmičarske igre/.

- Poticati razvoj ravnoteže / hodanje po crtici, po gredi, držanje glave, savijanje, istezanje, okretanje, ljuštanje, kotrljanje, preskakanje užeta, lastike i sl./.
- Razvoj osjetila dodira kroz igre loptom i drugim predmetima / vježbe bacanja i hvatanja, udaranje i šutiranje/
- Osigurati uslove za razvoj čula sluha, vida, mirisa i dodira / istraživanje okoline i susret sa raznovrsnim materijalima/.
- Podsticati na pravilno vježbanje i oblikovanje tijela u cilju sticanja otpornosti organizma prema bolestima,
- Razvoj samostalnosti djece prepuštajući im određene odgovornosti, izbor sredstava, organizacija igre, postavljanje pravila i sl.
- Osigurati prostorne uslove / otvoreni i zatvoreni prostori/, predmete, igračke, sredstva,
- Podsticati sposobnost odlaganja želje u razmjerama koje zahtijeva priprema za polazak u školu,
- Uključivanje odraslih u tjelesne aktivnosti i igru djece,
- Formirati zadovoljno i sretno dijete.

2. Socio-emocionalni razvoj i razvoj ličnosti

Ciljevi:

- Očuvanje integriteta djeteta u kontaktu sa svojim okruženjem,
- Zaštita od nepovoljnih psihosocijalnih utjecaja,
- Zaštita osjećanja,
- Potpora razvoja primarnih socijalnih kompetencija,
- Uvažavanje potreba druge djece i odraslih,
- Njegovanje spontanosti i iskrenosti djeteta u kontaktu sa svojim okruženjem,
- Njegovanje odgovarajućih mehanizama samokontrole, važnih za brže osamostaljivanje,
- Da dijete stvori sliku o sebi, vlastitim mogućnostima i stekne povjerenje u vlastite sposobnosti,
- Podsticati dijete da usvaja saznanja o pravilima i normama ponašanja u okviru osnovnih moralnih vrijednosti / dobro-loše, štetno, opasno-korisno, ružno-ljepo/,
- Da se podstiče razvoj empatije kod djece,
- Utjecati na formiranje izražavanja i kontrole osjećanja,
- Kultiviranje i razvoj pozitivnih emocija,
- Razvijanje povjerenja u vlastite mogućnosti,
- Podsticati razvoj samopouzdanja i samopoštovanja,
- Njegovanje pozitivnih emocija, lijepih, drugarskih, partnerskih i suradničkih odnosa, kao i uzajamno poštovanje i povjerenje,
- Da se djeca upoznaju sa činjenicom da ljudi imaju različite stavove, potrebe i vrijednosti koji mogu uticati na njihove akcije i pogled na svijet,
- Podsticati da njeguje toleranciju i pomaže u pronalaženju konstruktivnih i nenasilnih strategija rješavanja međuljudskih problema.

Zadaci:

- Razvijanje pozitivnog mišljenja o porodici, osjećanja pripadnosti porodici, o samom sebi te o tome da je porodica uređena zajednica u kojoj se svako ponaša prema pravilima i da se članovi porodice trebaju razumijevati i paziti,
- Razvijati svijest kod djece o mogućnosti utjecaja čovjeka na okolinu, njegove odgovornosti za zbivanja u sredini u kojoj živi i na toj osnovi razvija ekološku svijest i kulturu / očuvanje prirode, način i mjesto odlaganja otpadaka/ te utjecati na razvoj pojedinca da donosi ekološke odluke i sa njima uskladi svoje ponašanje,
- Razlikovanje živog i neživog svijeta koji okružuje dijete te upoznavanje karakteristika oblika ponašanja i oglašavanja životinja, upoznavanje građe, funkcije i naziva važnijih organa kod biljaka, životinja i ljudi; poticati na razmišljanje koji se insekti mogu posmatrati u prirodi,
- Uočavati jedinstvo organskog svijeta, povezanost, međuzavisnost i ravnotežu u prirodi,
- Posmatrati i tumačiti određene pojave i promjene koje su nastale čovjekovim djelovanjem,
- Podsticati emocionalnu stabilnost i njegovanje pozitivne emocije na osnovu osjećanja sigurnosti, povjerenja i prihvaćenosti u grupi, mogućnosti slobodnog ispoljavanja svojih emocija te kultivisanje dječje emocionalne sfere društvenosti, pozitivizma i humanosti,
- Uključivanje novih alternativnih mogućnosti da se zadovolje potrebe koje se ne mogu trenutno zadovoljiti,
- Njegovati sretan i bezbjedan emotivni boravak u vrtiću bez neprijatnih osjećanja i frustracija kako bi se unaprijedila emocionalna stabilnost i kako bi dijete stvorilo pozitivnu sliku o sebi,
- Razvijanje emocionalne osjetljivosti tj. sposobnosti da emocionalno reaguje na okolne pojave, prije svega u socijalnoj sredini /osjetljivost za pojave, emocije drugih ljudi, produbljivanje pozitivnih osjećanja- nježnost, saučešće, ljubav, simpatije/,
- Stvarati uslove za bogaćenje i oplemenjivanje dječjih moralnih osjećanja,
- Obezbijediti djetetu uspješnost u realizaciji aktivnosti unutar kojih će se osloboditi emocionalnih blokada i dati mu mogućnost da izrazi svoja negativna osjećanja bez potiskivanja, skrivanja i stida te da se planski radi na njihovoj eliminaciji bez frustrirajućih posljedica,
- Sticanje šireg socijalnog iskustva od onog u porodici, koje podrazumijeva upoznavanje ljudi, njihove djelatnosti i osnovnih socijalnih odnosa, te da se obezbijedi što bezbolnija adaptacija u sredini koja je različita od one u porodici,
- Podsticati razvoj društvenosti i socijalnih sposobnosti koje omogućavaju usklađivanje sa ljudima sa kojima se zajednički živi i u ustanovi, porodici i društvenoj zajednici te razvijanje empatije koja ima za cilj razvijanje afektivne komunikacije sa drugima, razumijevanje njihovih osjećanja putem opažanja,
- Poboljšanje sposobnosti uspostavljanja verbalnog i neverbalnog kontakta sa osobama drugih socijalnih grupa,
- Poboljšanje tolerancije nakon frustracije, podsticanje slobode, originalnosti i imaginacije u rješavanju konflikta te da se racionalno uspostavljaju kontakti i podstiču socijalni odnosi i pojačava kooperativno ponašanje ličnosti,
- Razvijati svijest o saobraćaju kao grani privrede koji se odvija po striktno utvrđenim pravilima. Razvijanje svijesti o kulturi ponašanja u saobraćaju, ponašanje u vozilima javnog prijevoza / igre u učionici vezane za saobraćaj, praktične vježbe prelaska na ulici i raskrsnice/,
- Uključivanje djece u oplemenjivanje prostora u kojem borave, prikupljanju i stvaranju muzejskih i etno zbirki,

- Otkrivati i njegovati nove mogućnosti saradnje, komunikacije i interakcije sa porodicom, lokalnom zajednicom, muzejom, pozorištem, domovima kulture, izdavačkim kućama, školama,
- Naučiti djecu da prepoznaju svoje mogućnosti, prednosti, lične granice, da steknu povjerenje u vlastite snage,
- Stvaranje grupnog identiteta kao kreativne kombinacije pojedinačnih identiteta te razvijati svijest o aktivnom doprinosu onoga što je važno za njega i njegovu grupu,
- Razvijanje sposobnosti stavljanja u emociju drugoga i da razvijaju strategiju davanja empatije,
- Naučiti djecu da se nose sa neuspjehom, da iz greške izvuku pouku,
- Pružiti ljubaznost, razumijevanje i podršku stvarajući situacije u kojima dijete može dobro da se osjeća i opušta,
- Razvijati saradnju i kooperativnost u igrama koje ne sadrže takmičenje,
- Podsticati sposobnost za problem-situacije i snalaženja u njima na konstruktivan način.

3. Spoznajni razvoj

Ciljevi:

- Da se doprinosi razvoju općih osobina ličnosti djeteta: radoznanost, samostalnost, inicijativnost itd.,
- Razvijati spontanu dječju radoznanost za kvantitativne odnose u okolini i omogućiti mu verbalizaciju tih odnosa,
- Poticati razvoj kritičkog mišljenja,
- Razvijati divergentno mišljenje putem rješavanja problemskih zadataka,
- Pomoći djetetu postupno prelaženje od perceptivno-praktičnog na više oblike mišljenja,
- Poticati i razvijati interes za prirodne pojave, biljni i životinjski svijet iz neposredne okoline,
- Razvijati kod djece sposobnost uočavanja kvantitativnih odnosa u neposrednoj okolini, shvaćanje tih odnosa i rješavanje problema kvantitativnih odnosa primjenom najjednostavnijih operacija,
- Razvoj sposobnosti induktivnog i deduktivnog zaključivanja,
- Sticanje samostalnosti u obavljanju neophodnih aktivnosti u održavanju osobne higijene, fizioloških potreba, oblačenja i održavanja čistoće tijela,
- Da se preko matematičkih spoznaja utječe na opći spoznajni razvoj djeteta,
- Izgrađivanje aktivnog i stvaralačkog odnosa prema svijetu,
- Podrška sazrijevanju senzo-motoričke inteligencije, kao prvog sigurnog signalnog sistema za rano učenje i rješavanje razvojnih problema,
- Uspostavljanje interaktivnog odnosa prema sredini,
- Usavršavanje sposobnosti promatranja i razumijevanja pojava, procesa, predmeta – njihovo opisivanje i procjenjivanje primjenom postupaka ispitivanja, uspoređivanja, klasificiranja, uređivanja po zadatim pravilima ili kriterijima logičkog mišljenja i suđenja,
- Razvoj radoznanosti i istraživačkih afiniteta za upoznavanje okoline, motiva za pronalaženje i eksperimentiranje, za kritičku preradu i tumačenje saznanja o svijetu i pojavama u svom neposrednom okruženju.

Zadaci:

- Povećati čulne senzacije poticajnom sredinom i stalnom čulnom interakcijom sa sredinom,
- Poticati i njegovati prirodnu radoznalost djeteta kreirajući bogato okruženje /poticajni pribor, raznovrstan materijal /, prostor i sredstva,
- Razvijanje sposobnosti zapažanja promjena u prirodi izmjenom godišnjih doba, karakteristike biljnog i životinjskog svijeta /aplikacije, priče, pjesme, enciklopedije, očigledne primjere /
- Poticati sposobnost uviđanja sličnosti i razlika između predmeta,
- Poticati samostalno i slobodno istraživanje karakteristika različitih materijala i predmeta- njihove upotreбne funkcije /radoznalost, inicijativnost, tačnost/,
- Poticati formiranje kvantitativnih odnosa od jednostavnog ka složenom /jedan tebi, jedan meni; malo-mnogo; mnogo-jedan; mnogo-nijedan i sl./ i da im se pomogne da shvate funkciju i prirodu matematičkih sredstava u rješavanju tih problema, te da primjenjuju neke početne matematičke postupke kao uvod u početnu matematiku,
- Stvarati problemske situacije u skladu sa uzrastom djece te omogućiti djetetu da se oproba u samostalnom rješavanju tih situacija, ohrabrvati ih i podržavati,
- Poticati djecu da tragaju za zajedničkim rješavanjem praktičnih problema učestvujući u rješavanju postojećeg problema i odgovorom na postavljena pitanja,
- Poticati i podržavati radoznalost djece za brojeve, uočavanje razlika između predmeta i njihovo izdvajanje, uočavanje zajedničkih svojstava – sposobnost serijacije /upoređivanje po veličini- rastući ili opadajući niz; sposobnost klasifikacije – upoređivanje predmeta različitih svojstava; aktivnosti mjerjenja dužine i težine- dugo-kratko, teško-lako/,
- Poticati razvoj pamćenja kroz usvajanje priča, pjesama i drugih tekstova,
- Postupno shvatanje pojma skupa /kroz igre u centrima interesa/
- Podsticati na uočavanje oblika /okruglo-lopta i sl./
- Koristiti odgojne i životne situacije za opažanje veličina /veliko-malo; više-manje/,
- Orientacija u vremenu- realizacija kroz aktivnosti i ponavljanje u prigodnim situacijama: jutro-podne-veče,
- Podsticati kritičko mišljenje i logičke operacije te izgraditi osnovne kategorije uzroka, posljedica, ravnoteže, nepromjenjivosti,
- Podsticati izgradnju naučnog mišljenja putem praktičnih postupaka posmatranja, eksperimentisanja, predviđanja, provjeravanja / npr. rast biljaka/,
- Poticati spoznajni razvoj djece kroz posjete okolini,
- Produbljivati i proširivati matematička znanja.

4. Govor, komunikacija, izražavanje i stvaralaštvo

Ciljevi:

- Poticaj djece na verbalno izražavanje misli, ideja i osjećanja u spontanim i organizovanim aktivnostima,
- Stvaranje bogate i poticajne sredine u kojoj će dijete uvidjeti smisao i vrijednost usmenog i pismenog izražavanja,
- Stvaranje uslova za usvajanje pravilnog maternjeg i književnog jezika,
- Stvaranje uslova u kojima će djeca dalje razvijati simboličko i kreativno mišljenje i imaginaciju koristeći različite medije /govor, tijelo, linije, prirodne i vještačke materijale, boje, zvuke, slike, pokret, maske i kostime, informacijsko-komunikacijske tehnologije/,
- Odabir materijala za čitanje koji oslikavaju dječji interes i nivo razvoja,
- Omogućiti da djeca predviđaju i donose zaključke na osnovu razumljivosti sadržaja priče,
- Poticati dijete da koristi novi i odgovarajući rječnik,
- Poticati djecu da uočavaju osnovne elemente priče, početka, sredine i kraja,
- Stimulisati razvoj govornih vještina i samouvjerenost kada govore,
- Motivisati djecu da se oslanjaju na govor prilikom rješavanja sukoba,
- Uvježbavati sa djecom konvencionalne društvene izraze, poput uzvraćanja na pozdrav i sl.,
- Učiti djecu da oblikuju visinu i opseg glasa,
- Razvijati kod djece vještinu pažljivog slušanja,
- Motivirati djecu da sačekaju na odgovor u toku razgovora,
- Obezbjediti stimulativnu sredinu u kojoj djeca mogu koristiti različite materijale kao što su boje, glina, tkanina i papir prilikom kreiranja umjetničkih radova,
- Poticati djecu da koriste odgovarajući vokabular za opisivanje umjetničkih radova i materijala,
- Stimulisati djecu da jasno opisuju elemente koje su uočili u umjetničkom djelu, poput linije, oblika, boje i teksture,
- Savjetovati djecu da prilikom upotrebe materijala budu odgovorni i da ga čuvaju,
- Obezbjediti uslove za kreativno istraživanje,
- Razvijati čulni senzibilitet, posebno osjetljivost za estetske fenomene u prirodi, u predmetima iz svoje okoline i produktima likovnog izražavanja,
- Poticati sposobnost opažanja, uočavanja, razlikovanja, odabira i zadržavanja u svijesti vizuelnih podataka o bojama, oblicima i njihovim kombinacijama,
- Razvijati sluh, ritam, muzičku memoriju, muzički ukus i muzikalnost uopće,
- Omogućiti djeci da iskažu sposobnost stvaralačkog izražavanja svojih emocija i misli muzičkim sredstvima, komuniciranjem putem zvukova i glasova raznih vrsta, intenziteta i boje.

Zadaci:

- Njegovanje izražajnog govora, zvučno bogatog, i priјatnog za uho te razvijanje sposobnosti za pravilan izgovor,
- Razvoj intelektualnih sposobnosti djece kroz aktivnosti izražavanja,
- Razvoj govora /artikulacija, bogaćenje rječnika, razvoj rečenice/ i komunikacijskih sposobnosti kroz poticanje radoznalosti djece za ljude, stvari, pojave i procese u okolini,
- Poticanje interakcije djeteta s vršnjacima,
- Pomaganje djetetu u usvajanju osnovnih normi ponašanja,
- Podsticati razvoj vještine slušanja kao bitne komponente u komunikacijskom procesu i praćenja govora drugih,

- Podržavati stvaralačku aktivnost djeteta u oblasti govora,
- Omogućiti doživljavanje najljepših djela dječje literature,
- Sistematski uticati na razvoj i pravilno funkcioniranje govornog aparata i uporedo raditi na pravilnoj diskriminaciji i artikulaciji glasova, uticati na tačnost izražavanja postepenim odstranjivanjem pojava zastajkivanja, zamuckivanja i tepanja, tako da se preduprijeđe pojave nerazvijenog govora i govornog poremećaja,
- Otkrivanje sopstvenih mogućnosti izražavanja i komuniciranja putem verbalnih i neverbalnih poruka,
- Upoznavanje sa tvorevinama narodne i umjetničke književnosti naših i drugih naroda: bajke, basne, brzalice, recitacije, priče, razbrajalice, zagonetke i dr.
- Poticati razvijanje ljubavi prema slikovnici/knjizi i govornom stvaralaštvu,
- Podržavanje i stimulisanje svih oblika govornog stvaralaštva od heurističkog postavljanja pitanja, imaginativnog izmišljanja situacija, ekspresivnog izražavanja želja, zahtjeva, protesta, interakcionog, održavanje kontakta sa odraslima,
- Njegovanje logički povezanog i pravilnog izražavanja o svemu što djeca opažaju, rade, misle i osjećaju da im se tako pomogne da stiču emocionalnu i socijalnu sigurnost,
- Nastojati da se govorom utiče na saznajni razvoj i mišljenje djeteta,
- Razvijanje osjećanja i smisla za lijepo govorno izražavanje,
- Prilagođavanje situaciji u kojoj se odvija komunikacija i dijalog,
- Omogućiti uslove i realizaciju aktivnosti koje stimulišu pravilan govor,
- Podržavati ovladavanje sposobnosti da se govori pred većim brojem ljudi, te da djeca bez straha i ustručavanja slobodno opisuju, objašnjavaju, saopštavaju, upoređuju,
- Poticanje ovladavanja raznovrsnom upotrebom govora kao što su izražavanje želja i potreba,
- Da se sistematski radi na bogaćenju rječnika i rečenice te na razvoju logički povezanog i gramatički povezanog govora,
- Da se govorom utiče na saznajni razvoj i mišljenje djeteta,
- Priprema za proces pisanja /priprema ruke pomoći različitim materijala/
- Razvijati vizuelno i taktilno opažanje,
- Podržavati i ohrabrvati svaki pokušaj likovnog izražavanja djeteta,
- Uvažavati i cijeniti individualnost, osjećanje, misli, doživljaj, ideje u kreativnom izrazu,
- Stvarati i obezbjeđivati uslove za razvoj stvaralačke i kreativne ličnosti, razvijanje čula i kultivisanje vizuelnih, taktilnih i akustičkih iskustava,
- Zadovoljiti potrebu djece za otkrivanjem novih stvari i raznovrsnih materijala, podstičući, razvijajući i njegujući njihove istraživačke težnje u svijetu likovnog stvaralaštva, omogućiti im da upoznaju likovni pribor, podloge i materijale, te da se njima spretno i slobodno služe,
- Podsticati sposobnost djeteta da opaža, uočava razlike, vrši odabir i zadržava u svijesti vizuelne podatke o bojama, oblicima i njihovim kombinacijama, otvaranje mogućnosti i pravca za bliža i dalja likovna istraživanja različitog oblika likovnog stvaralaštva za rad,
- Podsticati samostalnost u izboru materijala za rad, otkrivanje i eksperimentisanje u području dječjeg likovnog stvaralaštva te samostalan izbor teme,
- Usmjeravati pažnju djeteta i ukazivati mu na bogatstvo boja, oblika i linija u vizuelnoj stvarnosti, kao i na pojedina likovna djela likovne umjetnosti koja je primjerena njihovim razvojnim mogućnostima i interesovanjima,
- Tragati za materijalima iz prirode i istražiti mogućnosti njihove primjene u radu sa djecom,
- Upoznati djecu sa tehnikama likovnog izražavanja te korelacijom raznih vrsta stvaralaštva /muzika, ilustrativno crtanje na motive priče/,
- Biranje motiva koji zahtijevaju veću koordinaciju oko-ruka, veću lakoću u pokretu

- Predstave djece o novim opažanjima i saznanjima o prostornim odnosima, materijalnim svojstvima i likovno-estetskom obilježavanju prostora, živih bića i predmeta u njihovoј okolini,
- Podsticati osjećaj djece za likovno-estetsko uređenje njihovog životnog i radnog ambijenta,
- Da se učvršćuju kulturne, higijenske i radne navike,
- Razvijati navike čuvanja tekovina materijalne i duhovne kulture,
- Podsticati razvoj sluha, ritma, kulture glasa i vještine pjevanja,
- Izbor pjesama u skladu sa interesima i uzrastom djece u kome će kriterij biti: kratak tekst, melodija koja se lako memoriše i ritam koji djeca mogu da prate,
- Podsticati djecu na samostalno muzičko izražavanje
- Organizovanje situacija u kojima će dijete slobodno da ispolji svoju maštu u igrolikim aktivnostima,
- Razvijati sposobnosti za doživljavanje i izražavanje muzike kroz ritam i pokret,
- Poticati inicijativu kod djece da biraju muzičku izvedbu, uz koji instrument vole da pjevaju, kako da koriste slobodu pokreta,
- Poticati muzički razvoj ali ga ne forsirati kako ne bi došlo do suprotnog efekta,
- Sticanje sposobnosti izražavanja muzičke dinamike, ritma, sudjelovanje u horskim i individualnim izvedbama, prepoznavanje karaktera pjesme te sticanje prirodnosti i cjelovitosti dječijeg izraza kroz pjevanje, igranje, ritmičko kretanje, ples, likovno, govorno i dramsko izražavanje,
- Njegovati i kultivirati dječji glas /pravilno disanje, jasan izgovor riječi, intonativno, tačno pjevanje pri individualnom i zajedničkom pjevanju/,
- Upoznavanjem i njegovanjem sevdalinke podsticati ljubav prema domovini,
- Zajedno sa djecom izmišljati sadržaje za muzički centar i kontinuirano ga obogaćivati,
- Organizovati i praviti različite muzičke manifestacije /muzičko-scenske-plesne cjeline, odlaske na koncerte, muzičke radionice, maskenbal/,
- Obogaćivanje dječijeg emocionalnog razvoja uz pomoć muzike,
- Nastojati da muzika bude svakodnevno zastupljena u aktivnostima djece u vidu svih muzičkih izraza,
- Motivirati djecu da sami sudjeluju u izmišljanju brojalica ,
- Odabirati muzičke sadržaje jednostavnih formi, kraćeg trajanja koji odgovaraju uzrastu i glasovnim mogućnostima djece,
- Uvođenje djeteta u više oblika igrovnih i stvaralačkih aktivnosti, podstičući njihovu samostalnost i inicijativu pri izboru aktivnosti,
- Podsticati djecu da razvijaju svoj dramski izraz organizovanjem raznovrsnih komunikacijskih situacija sa težištem na razvijanje i bogaćenje jezičke prakse,
- Razvijanje sposobnosti promatranja, podržavanja i simboličkog predstavljanja, u igri i drugim dramskim aktivnostima govora, glasova, gestova, izraza lica, držanja tijela, postupaka i ponašanja drugih ljudi i životinja,
- Podsticati djecu da se sami dramski organizuju kako bi došla do izražaja njihova samostalnost, spontanost, inventivnost u drami te da se na taj način razvija i sposobnost kritike sopstvene aktivnosti kako u drami tako i u svakodnevnom životu,
- Razvijanje sposobnosti za sudjelovanje u kolektivnoj dramskoj igri uz zadržavanje individualnosti svakog učesnika te jasnog govora u akciji da imaju svijest o tome da ih neko gleda i da ono što se gleda treba da prenese značenje igre ili priče,
- Podsticati uključivanje djece u likovnu opremu priredbi: plakati, pozivnice, kostimi, scenografija,
- Vođenje dramske radionice kroz razvojni, igrovni, stvaralački i interaktivni pristup sa djecom, snimanje dječjih predstava, kratkih filmova u kome djeca sudjeluju.

II. OSNOVE I ASPEKTI PROGRAMA

1. Opći podaci o predškolskoj ustanovi

Tabela 1.

Naziv predškolske ustanove:	JU Dječiji vrtić		
Adresa:	Ulica Civilnih žrtava rata bb, Maglaj		
Akt o osnivanju:	Odluka o nastavku rada br. 01-023-542/96 od 30.05.1996.godine		
Akt o upisu u sudski registar:	U/I-166/96 od 02.09.1996.godine		
Akt o upisu u registar Ministarstva:	01-023-542/96 30.05.1999. godine		
Direktor:	Bašić Kanita Dipl. Pedagog-psiholog	Telefon: 032/603-300	Mobitel : 061/691-195
Sekretar:	/	Telefon 032/603-851	/
Stručni saradnici:	Emina Berbić defektolog - Bachelor specijalne edukacije i rehabilitacije	/	
Socijalni pedagog	/	/	
Fax:	032 603 300		
e-mail:	vrticmaglaj@bih.net.ba		
Web site:	https://www.facebook.com/djecijivrtic.maglaj.9		
Broj djece:	95		
Broj grupa:	4		
Ukupan broj zaposlenika:	13		
Ukupan broj odgajatelja:	6		
Ukupan broj zdravstvenih radnika:	2		
Ukupan broj ostalih zaposlenika:	3		
Broj objekata:	1 Centralnih: 1 Područnih: /		

Tabela 2.

R.br	OBILJEŽJE POTPUNOSTI	BROJNO STANJE PO GRUPAMA				SVEGA
		JASLICE	VRTIĆ	GRUPA OPOiO	OSTALO	
1.	Djeca bez majke	/	/	/	/	/
2.	Djeca bez oca	/	/	/	/	/
3.	Djeca bez oba roditelja	/	/	/	/	/
4.	Djeca sa oba roditelja	38	57	122	/	95

Tabela 3.

R.br	OBILJEŽJE POTPUNOSTI	BROJNO STANJE PO GRUPAMA				SVEGA
		JASLICE	VRTIĆ	GRUPA OPOiO	OSTALO	
1.	Stanuje u porodici	38	57	122	/	95
2.	Stanuje u domu	/	/	/	/	/

Tabela 4.

R.br.	OBILJEŽJE OBRAZOVNOG STATUSA RODITELJA	ŠKOLSKA SPREMA RODITELJA								
		Bez škole	ŠŠ	SSS III	SSS IV	VKV	VŠ	VSS	VSS 2.3	Svega
1.	Oca	/	/	29	15	1	1	49	/	95
2.	Majke	/	/	11	18	2	1	58	5	95

Tabela 5.

R.br.	NAČIN DOLASKA U PREDŠKOLSKU USTANOVU	BROJ DJECE KOJA DOLAZE		
		Pješice	Autobusom	Željeznicom
1.	Udaljenost do 5 km	95	/	/
2.	Udaljenost preko 5 km	/	/	/

Javna ustanova Dječiji vrtić jedina je javna ustanova za predškolski odgoj i obrazovanje na području općine Maglaj. Zgrada vrtića locirana je na području grada Maglaja. Budući da su korisnici usluga vrtića djeca iz grada te bližih prigradskih naselja nema specifičnosti niti posebnih problema koji se odnose na prijevoz djece od kuće do predškolske ustanove. Većina roditelja koriste svoj vlastiti prevoz za dolazak djece u vrtić.

2. Organizacija rada

Tabela 6.

R.br.	Objekat	Adresa	Broj telefona	Površina prostora		Funkcija prostora	Iznajmljeni prostor drugom korisniku
				Zatvoreni	Otvoreni		
1.	Javna ustanova Dječiji vrtić	Ul.Civilnih žrtava rata bb	032/603-300	1263 m ²	1500m ²	U cijelosti u upotrebi	/

Odgojno-obrazovni rad organizovan je u četiri odgojno - obrazovne grupe:

1. mlađa jaslička grupa	- djeca od 1 do 2 godine života
2. starija jaslička grupa	- djeca od 2 do 3 godine života
3. mlađa vrtička grupa	- djeca od 3 do 4,5 godine života
4. starija vrtička grupa	- djeca od 4,5 godine života do polaska u školu.

U procesu organizacije i realizacije odgojno-obrazovnog rada polazimo od holističkog pristupa koji je sastavni dio svih humanističkih teorija i polazi od shvaćanja da organizam u fiziološkom i psihološkom smislu može funkcionirati samo kao cjelina. Kako bi se postigao holistički razvoj djeteta predškolske dobi u okviru odgojno-obrazovnog rada važno je:

- Omogućiti individualizaciju u procesu učenja i razvoja koja polazi od pretpostavke da ne postoje dva djeteta koja na isti način ulaze u proces učenja. Ovakav pristup će omogućiti svakom djetetu da se razvija u skladu sa svojim sposobnostima, mogućnostima, potrebama i interesovanjima.
- Omogućiti konstruktivistički pristup koji polazi od činjenice da dijete teži tome da osmisli svijet koji ga okružuje, unoseći u taj proces svoje prethodno znanje i iskustvo.
- Realizacija kurikuluma primjenjenog razvoju podrazumijeva da je svako dijete jedinstveno bice. Poznavajući razvojne karakteristike svakog pojedinog djeteta planirat će se igre i aktivnosti.
- Omogućiti progresivno obrazovanje koje se zasniva na razvojnim i konstruktivističko-interakcijskim procesima. U ovom procesu je značajna uloga odraslih (roditelji i stručne osobe u institucionalnom odgoju), kao i odraslih i djece iz okruženja. Razumijevajući značaj uključivanja porodice za svestran razvoj djece, kao i značaj u odnosu na uzajamno širenje pozitivnih utjecaja, zalažemo se za uključivanje porodice u sve aspekte života i rada u predškolskoj ustanovi.

III. USLOVI RADA

1. Materijalno - tehnički uslovi rada

Odgjono-obrazovni rad odvija se u jednom objektu. Objekat je sagrađen 1974. godine. Nakon elementarne nepogode-poplave koja se desila 14.05.2014. godine u okviru Programa oporavka od poplava od strane EU, objekat je u potpunosti saniran. U septembru 2019.godine saniran je jedan dio krova (nova građa i lim).U aprilu 2020.godine, u toku obustave rada sa djecom zbog pojave koronavirusa Covid-19,saniran je boravak starije vrtićke grupe, koji je stradao prokišnjavanjem. Izvršena je i nabavka i ugradnja aluminijskih roletni u boravku mlađe jasličke grupe i izvršeni su radovi na uređenju dvorišta. U periodu jul-august 2022.godine izvršeno je generalno čišćenje,farbanje i krečenje, i opremanje boravaka sa novim etisonima i didaktičkim materijalom. Saniran je dio krova iznad dvije odgojno-obrazovne grupe (starije jasličke i mlađe vrtićke) – hidroizolacija i dio fasade.

1.1. Prostor

Tabela 7.

R.br.	PROSTOR	BROJ PROSTORIJA	POVRŠINA u m ²	NAPOMENA (izraziti funkcionalnost)
I	VLASTITI ZATVORENI PROSTOR			
1.	Radna soba	4	240	U potpunosti funkcionalna
2.	Igraonica	/	/	
3.	Biblioteka	1	5	U potpunosti funkcionalna
4.	Sala za tjelesni odgoj(klimatizirana)	1	100	Prostor se privremeno koristi kao spavaona za tri grupe djece
5.	Kuhinja	1	60	U potpunosti funkcionalna
6.	Trpezarija	2	60+30	U potpunosti funkcionalna
7.	Spavaonica	/	/	/
8.	Soba za izolaciju	1	15	U funkciji
9.	Prostor za roditelje	1	30	U potpunosti

				functionalna
10.	Kancelarijski prostor	2	50	U potpunosti funkcionalan
11.	Sanitarne prostorije	7	120	U potpunosti funkcionalno
12.	Ostali zatvoreni prostori	8	474	U potpunosti funkcionalan
II	VLASTITI OTVORENI PROSTOR			
1.	Dječije igralište	1	1000	U potpunosti u funkciji
2.	Dvorište	1	500	U potpunosti funkcionalan
3.	Vrt	/	/	/
4.	Ostali otvoreni prostori	1	800	U potpunosti funkcionalan
III	KORIŠTENI PROSTOR U TUĐEM VLASNIŠTVU			
		/	/	/
IV	IZNAJMLJENI VLASTITI PROSTOR DRUGOM KORISNIKU			
		/	/	/

1.2. Didaktička sredstva i pomagala

Tabela 8.

R.br.	NAZIV	POTREBAN MINIMUM	POSJEDUJE	NAPOMENA (izraziti funkcionalnost)
1.	TV-prijemnik	4	4	U potpunosti funkcionalno
2.	DVD player	3	/	/
3.	Grafoskop	1	/	/
4.	Kompjuter	2	1	U potpunosti funkcionalno
5.	CD player	3	/	/
6.	Projekciono platno	1	1	U potpunosti funkcionalno

7.	Multimedijalni projektor	1	1	U potpunosti funkcionalno
8.	Notebook PC	1	/	/
9.	Set igračaka-didaktika	3	10	U potpunosti funkcionalno
10.	Muzički instrumenti	3	2	U potpunosti funkcionalno
OSTALA POMAGALA U STRUČNOJ SLUŽBI				
1.	Laptop	2	2	Nisu u potpunosti funkcionalni
2.	Kopir aparat	1	2	U potpunosti funkcionalno
3.	Telefon	2	2	U potpunosti funkcionalno
4.	Fax	1	1	U potpunosti funkcionalno

Didaktika i igračke – Cjeloviti razvojni program

Vrtić raspolaže sa 15 setova krin igračaka, zadovoljavajućom količinom puzzli od različitog materijala i veličina prilagođenih djeci predškolskog uzrasta, posjeduje dovoljnu količinu kolaž papira, blokova za crtanje, sveske A4 i A5 formata, hamer papira u bojama, karton, boje (drvene, voštane, tempere, flomastere, grafitne olovke, krede u boji, plastelin, glinamol, razne vrste ljepila, bockalice raznih veličina i oblika, društvene igre (Čovječe ne ljuti se, domino, parne slike i sl.,memori karte), 4 seta – lutkarska pozornica-ginjoli, setove igračaka koji predstavljaju određena zanimanja ljudi (majstori,kuhari,vatrogasci,policajci,doktori,frizeri i sl.) kolekciju životinja (domaće, divlje, životinje dalekih krajeva, prahistorijske životinje), značajnu količinu lutki, automobila, plišanih igračaka i dr.

Didaktika i igračke – POPOiO

Krin igračke - 23 kompleta, slikovnice - 48 komada, hula-hop - 44 komada, puzzle od kartona raznih veličina - 15 kutija, drvene puzzle - 14 kom, memori igra - 4 komada, šablon za crtanje - 11, mozaik - 5 kutija, vijača - 17 komada, lopte - 10 komada, set za kuglanje - 13 komada, čovječe ne ljuti se - 30 komada, igra djeca i saobraćaj - 7 kom, igra kolorit - 4 kom, igra mozaik mix - 10 kom, papir(kolaž, A4 bijeli papir, hameri raznih boja), bojice(vodene,tempere,voštane i drvene).

1.3. Rad i organizacija kuhinje

Vrtić raspolaže vlastitom kuhinjom 60 m² i sa dvije trpezarije (površine 60 m² i 30m²). Kuhinja zadovoljava potrebe u procesu pripremanja obroka. Na poslovima pripremanja i distribucije hrane, te održavanju kuhinje i trpezarije angažovana je jedna kuharica i jedna spremaćica.

Kroz saradnju sa Institutom za zdravlje i sigurnost hrane ZE-DO kantona realizuje se program higijenizacije kroz DDD mjere i mikrobiološko ispitivanje briseva (hrane i površina). Navedeni program realizuje se jednom mjesечно.

Tim programom obuhvaćene su slijedeće aktivnosti:

- Ispitivanje zdravstvene ispravnosti namirnica uzetih slučajnim uzorkom,
- Pregled lica pod zdravstvenim nadzorom /brisevi ruku i radnih mantila/,
- Kontrola higijene radnih površina, opreme za rad, posuđa za distribuciju hrane,
- Kontrola energetske vrijednosti obroka,
- Kontrola i pregled uslova u kuhinji.

Budući da je ishrana jedan od važnijih faktora koji uslovjavaju pravilan tjelesni i mentalni razvoj djeteta poštovat će se principi normirane, stručno organizovane i vođene ishrane od planiranja do distribucije. Jelovnik će pratiti potrebe za energetskom vrijednošću obroka i potrebe za hranjivim i zaštitnim materijama za određeni uzrast i određeno vrijeme boravka u ustanovi, ali u skladu sa finansijskim mogućnostima, kao i u skladu sa zahtjevima roditelja.

1.4. Organizacija prevoza djece

Kada je riječ o redovnom radu u okviru Cjelovitog razvojnog programa Ustanova nema potrebu za organiziranjem prevoza djece od kuće do predškolske ustanove i obratno. U procesu realizacije programa obaveznog predškolskog odgoja i obrazovanja koji obuhvata djecu u godini pred polazak u školu na osnovu iskustava iz prethodnih godina izražena je potreba za prijevoz djece do mjesta realizacije POPOiO, te se isti realizuje uz finansijsku podršku Ministarstva za obrazovanje, nauku, kulturu i sport ZDK.

2. Kadrovski uslovi rada

Tabela 9.

IZVRŠITELJI	Broj potrebnih izvršitelja	Broj raspoloživih izvršitelja	Spol		Radno iskustvo	
			M	Ž	Do 20 god.	Više od 20 god.
a) Odgajatelji:	6	6	/	6	5	1
Profesori predškolskog odgoja		6	/	6	5	1
Nastavnici predškolskog odgoja		/	/	/	/	/
Ostalo –nastavnik razredne nastave		/	/	/	/	/
b) Zdravstveni radnici:	2	2	/	2	/	2
c) Stručni saradnici:	1	1	/	/	1	/
Pedagog/pedagog-psiholog/socijalni pedagog	/	/	/	/	/	/
Psiholog	/	/	/	/	/	/
Defektolog	1	1	/	1	1	/
Logoped	/	/	/	/	/	/
Ostalo	/	/	/	/	/	/
d) Administrativno-tehničko osoblje	1	/	/	/	/	/
e) Pomoćno i tehničko osoblje	3	3	1	2	1	2
Kuharica	1	1	/	1	/	1
Spremačica	1	1	/	1	1	/
Radnik na održavanju higijene prostora	0,5	0,5	0,5	/	/	0,5
Domar- ložač	0,5	0,5	0,5	/	/	0,5
f) Rukovodno osoblje	1	1	/	1	1	/
UKUPNO UPOSENnika	14	13	1	12	8	5

Tabela 12.

R.br.	Lice na stručnom osposobljavanju bez zasnivanja radnog odnosa	STRUČNI NAZIV	STRUČNA SPREMA	GODINE STAŽA	MENTOR	PRIPRAVNIČKI STAŽ	
						POČETAK	ZAVRŠETAK
1.	/	/	/	/	/	/	/

3 . Zdravstveno - higijenski uslovi

Zdravstveno-higijenski uslovi u vrtiću su na zadovoljavajućem nivou. Sav korisni prostor objekta redovno se održava i to kroz :

- Svakodnevno održavanje higijene prostora,
- Generalno - jednom u toku mjeseca, po potrebi i češće,
- Promjena posteljine - dva puta u toku mjeseca, a po potrebi i češće,
- Redovno održavanje vanjskog prostora,
- Redovno pranje i dezinfekcija igračaka,

U cilju stvaranja povoljnih zdravstveno-higijenskih uslova ustanova redovno sarađuje sa Institutom za zdravlje i ispravnost hrane Zenica, te Higijensko epidemiološkom službom Javne ustanove Dom zdravlja Maglaj.

- Vrši se redovan pregled ispravnosti hrane i kuhinje - jednom mjesечно;
- Vrši se redovna proljetna i jesenja deratizacija kao i deratizacija u slučaju ukazane potrebe na poziv ustanove - dva puta u toku godine;
- Vrši se redovna dezinfekcija - svaka dva mjeseca (šest puta godišnje);
- Vrši se redovna dezinfekcija - svaka tri mjeseca (četiri puta godišnje);
- Vrši se redovan sanitarni pregled zaposlenika - kuharice i spremičice dva puta u toku godine, a ostalih zaposlenika jednom u toku godine;
- Vrši se sistematski pregled svih zaposlenika u toku godine (do kraja septembra tekuće školske godine);
- Kuharica i spremičica imaju uredno položen sanitarni minimum (polaže se svake četvrte godine);
- Za svako novo dijete prilikom upisa u vrtić roditelji prilažu ljekarsko uvjerenje, a po potrebi vrše se pregledi i provjeravaju brisevi uha, grla ,nosa i stolice (za djecu koja su duže od 6 mjeseci u vrtiću).

U saradnji sa Profesionalnom vatrogasnog jedinicom općine Maglaj vrši se redovna obuka uposlenika iz oblasti protivpožarne zaštite (svake dvije godine), a svakih šest mjeseci, službena osoba iz navedene institucije provjerava ispravnost PP aparata. Ustanova posjeduje sedam PP-aparata i tri hidrantna, čija se ispravnost provjerava također svakih šest mjeseci. U martu i u septembru 2022.godine provjereni su i uredno servisirani pp aparati i hidranti.

IV. SADRŽAJ I OBIM ODGOJNO-OBRAZOVNOG RADA

Predškolski odgoj i obrazovanje je početni stepen jedinstvenog sistema odgoja i obrazovanja, koji se ostvaruje kroz Cjeloviti razvojni program predškolskog odgoja i obrazovanja donesen od strane Ministarstva za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, br.8/11). Oslonac u realizaciji odgojno-obrazovnog rada predškolske ustanove, te njegi i brige o djeci predškolskog uzrasta koja su uključena u institucionalni predškolski odgoj i obrazovanje, predškolska ustanova nalazi u Zakonu o predškolskom odgoju i obrazovanju Zeničko-dobojskog kantona i Pedagoškim standardima i normativima za predškolski odgoj i obrazovanje.

1. Brojno stanje odgojnih grupa

Tabela 13.

OBJEKAT	ODGOJNE GRUPE U PREDŠKOLSKOJ USTANOVNI																		UKUPAN BROJ DJECE	UKUPAN BROJ GRUPA	
	JASLICE			VRTIĆ			GRUPA OPOiO			OSTALO											
	BROJ DJECE		BROJ GRUPA	BROJ DJECE		BROJ GRUPA	BROJ DJECE		BROJ GRUPA	BROJ DJECE		BROJ GRUPA									
	M	Z		U	M	Z	U	M	Z	U	M	Z	U	M	Z	U	M	Z	U		
Centralni objekat:	17	21	2	38	27	30	57											44	51	95	
Ukupno								2												4	4

2. Vrste programa u predškolskoj ustanovi

U školskoj 2022/2023. godini, kroz proces odgojno-obrazovnog rada, u skladu sa Zakonom o predškolskom odgoju i obrazovanju ZDK, realizovat će se sljedeći programi:

2.1.Cjeloviti razvojni program

Cjeloviti razvojni program predškolskog odgoja i obrazovanja obuhvata program njege i odgojnog rada sa djecom od 6 mjeseci do navršene 3. godine života ,te program odgojno-obrazovnog rada za djecu u 4. godini života do polaska u školu. Program se realizuje tokom cijele godine kroz zajedničke aktivnosti u toku nastavne godine i slobodne aktivnosti u toku zimskog i ljetnog perioda.

U proces realizacije Cjelovitog razvojnog programa u JU Dječiji vrtić uključena su djeca mlađa od jedne godine života do polaska u školu. Cjelovitim razvojnim programom na početku školske 2022/2023. godine, obuhvaćeno je 95 djece.

Sadržaj Godišnjeg programa rada prikazuje suštinu realizacije cjelovitog razvojnog programa kroz definisanje ciljeva i zadataka, organizaciju rada te ostale sadržaje koji su prikazani, poštujući odredbe Zakona o predškolskom odgoju i obrazovanju ZDK, Pedagoške standarde i normative za predškolski odgoj i obrazovanje, te ostala zakonska i podzakonska akta, ali samo u onom obimu koji dozvoljava finansijska situacija predškolske ustanove.

2.2. Specijalizirani razvojni program

U okviru specijaliziranih razvojnih programa u školskoj 2022/2023.godini realizovat će se program - Engleski jezik. Djeca predškolskog uzrasta pokazuju veliko interesovanje i sposobnost usvajanja stranog jezika.U ovom uzrastu djeca razvijaju svoj maternji jezik, pa taj urođeni mehanizam usvajanja maternjeg jezika treba aktivirati u procesu usvajanja stranog jezika, u kome će djeca aktivno i kreativno učestvovati u skladu sa svojim psiho-fizičkim sposobnostima i interesovanjima. Podsticanje djece za učenje engleskog jezika postizat će se kroz muziku i pokret, posmatranje, igru, glumu, crtanje i jednostavnu komunikaciju sa što manje prevođenja.

-Programom učenja engleskog jezika bit će obuhvaćena djeca starije i mlađe vrtičke grupe koje obuhvataju 30-ero djece od 4 godine života do polaska u školu. Realizovat će se po grupama dva puta sedmično za svaku grupu u trajanju od 30 minuta. Po potrebi i češće. Ovu vrstu specijaliziranog programa realizovat će stručni kadar ustanove,koristeći metode koje kod djece predškolskog uzrasta podstiču znatiželju, samostalnost, kreativnost i sl.

Sadržaji koji se planiraju i realizuju u toku učenja engleskog jezika u vrtiću, prilagođeni su postojećem iskustvu i uzrasnim mogućnostima djece, a u skladu sa sadržajima koji se realizuju u okviru redovnog odgojno-obrazovnog rada.

U okviru specijaliziranog razvojnog programa u školskoj 2022/2023. godini realizovat će se i program vjeronauke. Sadržaj vjerskog programa bit će realizovan indirektno, kroz igru. Osnovni cilj ovog Programa jeste poticati kod djece ljubav prema istini, dobroti i životu. Tako se na spontan i blag način, poštujući dječiju prirodu, njeguje i duhovna dimenzija djeteta. Pažljivo osmišljeni poticaji i aktivnosti uče dijete da voli i poštuje sebe i druge, a ujedno ga odgajaju za odgovornost prema cijelom svijetu. Nastava vjeronauke namjenjena je djeci predškolskog uzrasta od 4 do 6 godina i bit će realizovana jednom sedmično u trajanju od 30 minuta i izvodila bi je uposlenica Medžlisa islamske zajednice Maglaj.

Za realizaciju specijaliziranih programa postoji saglasnost od Ministarstva za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona br. 10-34-12700-03/22 od 12.09.2022. godine.

2.3. Interventni, kompenzacijски i rehabilitacijski program

Ukoliko se u školskoj 2022/2023. godini u ustanovu upiše dijete ili više djece iz pomenute kategorije, poštujući Zakon o predškolskom odgoju i obrazovanju ZDK, a pridržavajući se propisanih Pedagoških standarda i normativa za predškolski odgoj i obrazovanje, uz pomoć stručnih osoba - spoljnih saradnika (logopeda, psihologa, defektologa i dr.) ustanova će sačiniti individualni program rada i djelovati u skladu s istim.

2.4. Program jačanja roditeljskih kompetencija

U skladu sa savremenom koncepcijom predškolskog odgoja i obrazovanja, te zahtjevima modernog društva koje naglašava značaj cjeloživotnog učenja, dječiji vrtić postaje mjesto učenja djece i odraslih. Vrtić je mjesto koje svojom strukturom i organizacijom, te kompetentnom stručnošću može i mora odgovoriti na pitanja i dileme roditelja u njihovoj roditeljskoj ulozi.

Polazeći od razumijevanja roditeljskih potreba i zahtjeva osim uobičajenih oblika saradnje sa roditeljima (informativni roditeljski sastanci, individualni razgovori...), roditeljima omogućavamo da svoje roditeljske vještine i roditeljsku kompetenciju uče i usavršavaju kroz:

1. Roditeljske sastanke - razmjena iskustva sa odgajateljima i drugim roditeljima, razvijanje komunikacijskih vještina u okviru roditeljskih sastanaka kroz prenošenje vlastitih iskustava kada su u pitanju specifične situacije u okviru odgoja djece, ulazi svakog člana porodice ponaosob u procesu odgoja, realizacija zajedničkih aktivnosti u cilju poboljšanja komunikacije svih sudionika u odgojno-obrazovnom radu sa djecom, uključujući i dijete kao aktivnog sudionika u tom procesu,
2. Predavanja za roditelje organizirana u saradnji sa društvenom zajednicom (gosti predavači: pedijatar, stomatolog, psiholog, predstavnici resornog Ministarstva, Pedagoškog zavoda, drugih odgojno-obrazovnih ustanova...), upoznavanje sa institucijama koje mogu pomoći porodicama u zadovoljavanju potreba djece i roditelja, zaštiti zdravlja djece, sticanje novih znanja iz različitih područja,
3. Radionice za roditelje - omogućiti samouvid u osobna znanja, osjećaje, mišljenja, vještine i ponašanja, odgojne stilove roditelja, usvajanje nenasilnih oblika komunikacije, razvijanje pozitivne slike o sebi, podizanje razine psihološke osjetljivosti roditelja za dječije potrebe, razvijanje kvalitete odnosa i sl.

U toku školske 2022/2023. godine planirane su radionice za roditelje (edukativne i kreativne radionice).

Neke od tema za radionice su:

- Edukativna radionica - „Odgovorno roditeljstvo za sretnije djetinjstvo“ (psiholozi/stručni saradnici/odgajatelji i roditelji) - oktobar 2022. godine,
- Posjeta Zemaljskom muzeju - Sarajevo (povodom Dana državnosti, roditelji i djeca) - novembar 2022.godine,
- Izrada poklon paketića za djecu za Novu godinu (samo roditelji) - decembar 2022.godine,
- Izrada poklona za mame „Mami za 8.mart“ (sa djecom i tatama) - mart 2023. godine,
- Edukativna radionica - „Kako prepoznati prve znakove govornih poteškoća“ (roditelji u saradnji sa JU“Dom zdravlja“/psiholog i logoped) - april 2023. godine,
- Ekološka radionica u dvorištu (sadnja cvijeća i uređenje dvorišta - roditelji i djeca) - maj/juni/juli 2023. godine,
- Tema po izboru roditelja (kvalitetno provođenje slobodnog vremena sa djecom,dolazak mlađeg člana porodice i sl.).

Teme su promjenljive i realizovat će se prema potrebama i mogućnostima grupa.

Otvoreni dani vrtića – aktivno učešće roditelja u realizaciji odgojno-obrazovnog rada i zajednička druženja djece, roditelja i odgajatelja, što omogućava stvaranje zajedničkih, kvalitetnih i radosnih doživljaja roditelja i djece, učenje o važnosti razvojnih poticaja u igri, važnosti igre za razvoj djeteta, šta i kako se igrati sa djecom, te kako kod djece izgraditi samopouzdanje,

1. Info-centri koji pružaju roditeljima dodatne informacije o ponašanjima djece u određenim situacijama, različitim odgojno – obrazovnim utjecajima na dijete, o važnim trenucima u životu djeteta.

U procesu realizacije ovih programa učešće uzimaju odgajatelji/zdravstveni zaposlenici, uprava vrtića, roditelji i djeca.

2.5. Program za djecu pred polazak u školu (djeca koja nisu obuhvaćena nekim oblikom predškolskog odgoja i obrazovanja)

U 2021/2022. školskoj godini, realizovan je Program obaveznog predškolskog odgoja i obrazovanja (POPOiO) za 122 djece koja nisu bila obuhvaćena niti jednim vidom predškolskog odgoja i obrazovanja. Rad je organizovan u matičnim i područnim školama u devet grupa (Osnovna škola „Maglaj“, „Prva osnovna škola“ Maglaj, Osnovna škola „Novi Šeher“, PŠ Liješnica,Tujnica, Kosova, Moševac, Ravna i PŠ Čobe/Kopice) i četiri kombinacije (PŠ Bočinja, Bradići, Ulišnjak i Jablanica).

Program POPOiO su realizovale dvije profesorice predškolskog odgoja i obrazovanja, jedna nastavnica predškolskog odgoja i obrazovanja i dvije profesorice razredne nastave (4 grupe), i četiri profesorice razredne nastave (4 kombinacije).

Broj djece i grupa POPOiO-a

V. PLANIRANJE I PROGRAMIRANJE ODGOJNO-OBRZOVNOG RADA

1. Planiranje i programiranje odgojno-obrazovnih aktivnosti u odgojnim grupama

Godišnji plan i program u školskoj 2022/2023. godini (*mlađa jaslička grupa*)

MJESEC	MJESEČNA TEMA	SEDMIČNA TEMA
Septembar	Vrtić	1. Šta se u vrtiću radi 2. Igračke 3. Opšta higijena, higijena prostora 4. Drugarstvo
Oktobar	Jesen	1. Ja imam pravo na igru 2. Vremenske promjene u jesen 3. Voće i povrće 4. Šumske životinje
Novembar	To sam ja	1. Moje tijelo 2. Lična i oralna higijena 3. Korpa puna vitamina 4. Zdravlje i vježbe
Decembar	Zima	1. Vremenske promjene 2. Odjeća i obuća zimi 3. Zimske igre i radosti 4. Djed Mraz i Nova godina
Januar		Slobodne aktivnosti Šetnja i obilazak grada/ boravak vani, posjete drugim grupama
Februar	Domaće životinje i porodica	1. Život na selu 2. Domaće životinje 3. Uža i šira porodica 4. Kultura življenja
Mart	U susret proljeću	1. Mama i njen praznik 2. Osjećanja 3. Vijesnici proljeća 4. Vremenske promjene u proljeće

<i>April</i>	Proljeće	<ol style="list-style-type: none"> 1. Odjeća i obuća u proljeće 2. Livada i cvijeće 3. Bube i insekti 4. Ptice
<i>Maj</i>	Saobraćaj	<ol style="list-style-type: none"> 1. Prevozna sredstva 2. Ja u saobraćaju 3. Zdrava hrana 4. Kućni ljubimci
<i>Juni</i>		<p style="text-align: center;">Slobodne aktivnosti</p> <p>U susret ljetu/igri nema kraja,vodeni svijet,pripreme za ljetovanje, šetnja, boravak i igra vani.</p>
<i>August</i>		

Godišnji plan i program u školskoj 2022/2023. godini (*starija jaslička grupa*)

MJESEC	MJESEČNA TEMA	SEDMIČNA TEMA
Septembar	Vrtić	<ol style="list-style-type: none"> 1. Da se upoznamo 2. Šta se u vrtiću radi? 3. Moje tijelo 4. Higijena
Oktobar	Stigla nam je jesen	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ja imam pravo na igru 2. Voće 3. Povrće 4. Vrijeme u jesen
Novembar	Jesen	<ol style="list-style-type: none"> 1. Jesen nam priča i pjeva 2. Odjeća u jesen 3. Igre u jesen 4. Domovino, sretan ti rođendan
Decembar	Zima	<ol style="list-style-type: none"> 1. Vremenske promjene 2. Odjeća i obuća zimi 3. Zimske igre i radosti 4. Djed Mraz i Nova godina
Januar	Zimska radost	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zimske radosti 2. Zimske pjesme 3. Zima u pjesmama i pričama 4. Zimske bajke i basne
Februar	Životinje i porodica	<ol style="list-style-type: none"> 1. Život na selu 2. Šumske životinje 3. Uža i šira porodica 4. Moj dom
Mart	U susret proljeću	<ol style="list-style-type: none"> 1. Mama i njen praznik 2. Osjećanja 3. Vijesnici proljeća 4. Vremenske promjene u proljeće
April	Proljeće	<ol style="list-style-type: none"> 1. Odjeća i obuća u proljeće 2. Livada i cvijeće 3. Bube i insekti 4. Ptice
Maj	Saobraćaj	<ol style="list-style-type: none"> 1. Prevozna sredstva 2. Ja u saobraćaju 3. Zdrava hrana 4. Kućni ljubimci
Juni	Ljeto	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ljeto 2. Takmičarske igre 3. Pokretne i muzičke igre 4. Ljetno voće

<i>July</i>	Putujemo	<ol style="list-style-type: none"> 1. Putujemo na more 2. Putujemo na izlet 3. Putujemo svijetom 4. Putujemo kroz maštu
<i>August</i>	Sunčano, vrelo ljetno	<ol style="list-style-type: none"> 1. Igre na otvorenom 2. Priče sa putovanja 3. Muzika 4. Igre neoblikovanim materijalom

Godišnji plan i program u školskoj 2022/2023. godini (*mlađa vrtička grupa*)

MJESEC	MJESEČNA TEMA	SEDMIČNA TEMA	PLANIRANE POSJETE	VAŽNI DATUMI
Septembar	To sam ja..	1. Da se upoznamo 2. Moje tijelo 3. Higijena tijela 4. Odjevni predmeti	Zubar	23.09. prvi dan jeseni 26. 09. Međunarodni dan gluhanjemih osoba
Oktobar	Jesenja priča	1. Dječija nedjelja 2. Boje jeseni 3. Plodovi jeseni 4. Jesen nam priča i pjeva	Sportsko takmičenje u dvorištu Pekara Banka	Dječija nedjelja 17.10. dan kruha 31.10. – Dan štednje
Novembar	Moja domovina	1. Odjeća u jesen 2. Voće 3. Povrće 4. Pozdrav domovini	Policijska stanica	25. 11. Dan državnosti
Decembar	Zima oštare zube ima	1.Karakteristike zime 2.Igre na snijegu 3.Odjeća i obuća u zimi 4.Novogodišnje radosti	Krojač Obućar Druženje sa djecom iz centra	03.12. Međunarodni dan osoba sa posebnim potrebama 21. 12. Prvi dan zime 31. 12. Dan dječije radosti
Januar	Igre	1. Igre u vrtiću 2. Sportske igre 3. Pokretne igre 4. Takmičarske igre	Pozorišna predstava Modna revija za djecu	10.01. Svjetski dan smijeha 21.01. – Međunarodni dan zagrljaja

Februar	Moja porodica	1. Mjesto gdje živim 2. Moj dom 3. Selo i grad 4. Uža i šira porodica	Željeznička stanica Posjeta Uzeirbegov konak	
Mart	Proljeće dolazi	1. Dan moje mame 2. Karakteristike proljeća 3. Vjesnici proljeća 4. Insekti	Cvjećara Pijaca	01.03. – Dan nezavisnosti BiH 08.03. – Međunarodni dan žena 20.03. – Svjetski dan pozorišta za djecu i mlade 21.03. – Prvi dan proljeća i dan šuma 22.03. – Svjetski dan voda
April	Životinjsko carstvo	1. Domaće životinje 2. Divlje životinje 3. Kućni ljubimci i ptice 4. Zološki vrt	Farma magaraca Organizovati ples ispred Doma kulture Posjeta veterinara	22.04. – Dan planete Zemlje 29.04. – Dan plesa
Maj	Zazvonilo školsko zvono	1. Insekti, bubice 2. Osjećanja 3. Ekologija 4. Ispraćaj drugara u školu	Posjeta pčelara Posjeta Eko pokreta	01.05. – Međunarodni praznik rada 15.05. – Međunarodni dan porodice 29.05. – Svjetski dan sporta
Juni	Ljeto dolazi	1. Slobodne aktivnosti i igra	Slastičarna	
Juli	Dječije igrarije	1. Slobodne aktivnosti i igra		
August	Igri nema kraja	1. Slobodne aktivnosti i igra		

Primjer mjeseca teme sa podtemama i dnevnim temama (mlađa vrtićka grupa):

Mjesec : April

Mjesečna tema: Životinjsko carstvo

SEDMIČNA TEMA :

1. DOMAĆE ŽIVOTINJE

Dnevne:

1. Ko sve živi na farmi (priča po seriji slika)
2. „Od jajeta do pileta“
3. Pričanje priče „ Na seoskom imanju“
4. „ Kristina i mudra kokoš“(slikovnica)
5. „ Janje moje maleno – obrada pjesmice

SEDMIČNA TEMA:

2. DIVLJE ŽIVOTINJE

Dnevne:

1. Priča po seriji slika „ Ko sve živi u šumi“
2. Basna „ Vuk i lisica“
3. Sova - kratka priča za djecu
4. Slikovnica za djecu „Divlji zec“
5. Igrokaz „ Medina jadikovka“

SEDMIČNA TEMA:

3. KUĆNI LJUBIMCI I PTICE

Dnevne:

1. Priča po seriji slika „ Moji kućni ljubimci“
2. Priča za djecu „ Sunce i mačka “
3. Pače i zec - kratka priča za djecu
4. Kratka pjesmica „ Maca Mica“
5. Priča za djecu „ Lastavica “

SEDMIČNA TEMA:

4. ZOOLOŠKI VRT

Dnevne:

1. „Ko sve živi u zoološkom vrtu " - slikopriča
2. Igrokaz „Lav i miš "
3. Basna „ Lisica i roda "
4. Pjesmica „ Žirafa"
5. Slikovnica „ Mali slon"

NAPOMENA: Odgajateljice će u skladu sa Cjelovitim razvojnim programom, poštujući uzrasne karakteristike djece predškolske dobi, te rukovodeći se ciljevima i zadacima za svaku oblast pojedinačno, vršiti pripreme za realizaciju navedenih tema. Aktivnosti odgajatelja i zdravstvenih zaposlenika bit će prikazane u pedagoškoj dokumentaciji (pisane pripreme toka aktivnosti, dnevnik rada, radni listovi...).

Godišnji plan i program u školskoj 2022/2023. godini (*starija vrtička grupa*)

MJESEC	MJESEČNA TEMA	SEDMIČNA TEMA	PLANIRANE POSJETE
Septembar	Ljudska bića	1. Moje tijelo i higijena 2. Zanimanja ljudi 3. Ljudska prava i obaveze 4. Saobraćaj	Krojač Zubar
Oktobar	Jesen	1. Dječja nedjelja 2. Karakteristike jeseni 3. Biljni i životinjski svijet u jesen 4. Rad ljudi u jesen	Izlet
Novembar	Moja domovina	5. Plodovi jeseni 6. Ishrana ljudi 7. Priprema zimnice 8. Moja domovina	Pijaca Pekara
Decembar	Zima	1. Karakteristike zime 2. Život ljudi i životinja tokom zime 3,4.Zimska i novogodišnja svečanost	Obućar
Januar	Zimske igre	1. Zimske radosti	Biblioteka
Februar	Moj dom	1. Moj dom 2.,3. Moja porodica 4. Praznik domovine	Vatrogasci
Mart	Buđenje prirode	1. Praznik moje mame 2. Buđenje prirode 3. Karakteristike proljeća 4. Život i rad ljudi u proljeće	šetnje, park
April	Priroda	1. Životinje 2. Insekti 3. Vodeni svijet 4. Selo i grad	Ranč Mudrov,izlet/posjeta selu
Maj	Želim još znati...	1. Ekologija 2.,3. Šta smo naučili, a šta nismo? 4. Završna svečanost	Posjeta policijskoj stanici ili posjeta policajca vrtiću
Juni/ Juli/ August	Ljetne aktivnosti	1. Slobodne igre	

Primjer mjeseca teme sa podtemama i dnevnim temama (starija vrtićka grupa):

Mjesec: Septembar

Mjesečna tema: Ljudska bića

SEDMIČNA TEMA:

1. MOJE TIJELO I HIGIJENA

Dnevne :

1. Dijelovi tijela
2. Funkcije dijelova tijela
3. Organizam/organi
4. Higijena tijela
5. Higijena prostora

SEDMIČNA TEMA:

2. ZANIMANJA LJUDI

Dnevne :

- 1.Umjetnik, naučnik
- 2.Doktor, učitelj
- 3.Vatrogasac, policajac
- 4.Frizer
- 5.Pekar i kuhar

SEDMIČNA TEMA:

3. SAOBRAĆAJ

Dnevne :

1. Vrste saobraćaja
2. Saobraćajni znakovi
3. Saobraćajna sredstva
4. Saobraćajna pravila
- 5.Ja - učesnik u saobraćaju

SEDMIČNA TEMA:

4. LJUDSKA PRAVA I OBAVEZE

Dnevne:

1. Dječija prava
2. Dječije obaveze
3. Prava ljudi/odraslih
4. Obaveze ljudi/odraslih
5. Odrasli-djeca, uzajamna prava i obaveze

NAPOMENA: Odgajateljice će u skladu sa Cjelovitim razvojnim programom, poštujući uzrasne karakteristike djece predškolske dobi, te rukovodeći se ciljevima i zadacima za svaku oblast pojedinačno, vršiti pripreme za realizaciju navedenih tema. Aktivnosti odgajatelja i zdravstvenih zaposlenika bit će prikazane u pedagoškoj dokumentaciji (pisane pripreme toka aktivnosti, dnevnik rada, radni listovi...)

2. Planiranje inovacije

U 2022/2023. godini planirane su inovacije koje će biti realizirane u dvije vrtičke grupe,a nakon praćenja toka aktivnosti i postignutih rezultata radit će se na proširivanju aktivnosti i na ostale grupe.

Projekat „Romobilijada“

Projekat je osmišljen kako bi se kod djece razvio sportski i takmičarski duh, postaknuo ih da se bave sportom i zdravim načinom života. Ovaj program osim što bi pozitivno uticao na rast i razvoj djece, poseban doprinos bi dao formiranju ličnosti. Djeca kroz sportske aktivnosti upoznaju sebe, svoje mogućnosti i ispituju granice svojih sposobnosti. Osim uticaja na ličnost, sport i ove vrste sportskih aktivnosti su način na kojim se djeca odgajaju i razvijaju samoregulaciju.

Cilj i zadaci aktivnosti :

- potaknuti djecu na tjelesnu aktivnost s ciljem jačanja organizma
- stvaranje navike svakodnevne fizičke aktivnosti
- druženje/saradnja sa ostalom djecom
- poštovanje pravila igre
- poštovanje pravila u saobraćaju
- potaknuti saradnju sa drugim vrtićima kroz zajedničke aktivnosti
- saradnja sa roditeljima i lokalnom zajednicom

Jedan od ciljeva je da dijete prepozna svoje sposobnosti,nauči se nositi sa porazom u igri, veseli se pobjedi, te kvalitetno iskorištava svoje vrijeme.

Raditi na tome da ova aktivnost postane tradicija koju bi vremenom omasovili na način da uključimo i onu djecu koja nisu uključena u predškolske ustanove, te djecu koja pohađaju prvi razred osnovne škole.

Aktivnosti :

Prije takmičenja za djecu će biti upriličena trodnevna obuka za ispravnu i sigurnu vožnju romobila na poligonu.Cilj je da svi učesnici prođu obuku kako bi mogli učestvovati na takmičenju.

Takmičenje u vožnji romobila za djecu uzrasta od 4 godine do polaska u školu (oko 50-ero djece).

Potrebno je:

- Roditelji : obezbjede romobile
- Obavijestiti RTV Maglaj u cilju praćenja i informisanja o događaju
- Pozvati druge vrtiće da se uzmu učešće

Ovim projektom ostvarila bi se saradnja sa: roditeljima, Policijskom stanicom Maglaj - obezbjeđenje sigurnosti utrke, Domom zdravlja- obezbijediti sanitet i Općinom Maglaj- Općinski načelnik.

Planirano vrijeme realizacije oktobar 2022.godine - obilježavanje Dječije nedjelje.

Projekat „Put oko svijeta“

Za putovanje po svijetu ne trebaju nam bicikla, auta, autobusi, brodovi ili avioni. Na putovanje možemo krenuti na krilima mašte i znatiželje, poneseni željom i voljom da putujemo, upoznajemo nove ljudе, krajeve, države, a da se pritom dobro zabavimo. Kroz ovaj projekat djeca će imati priliku virtuelno oputovati i upoznati četiri različite države svijeta (Turska, Kina, Italija i Indija), njihovu kulturu, tradiciju i običaje, te sve ono po čemu su kao nacija prepoznatljivi u cijelom svijetu.

Ciljevi i zadaci projekta:

- Upoznavanje sa različitim kulturama i narodima raznih država svijeta;
- Upoznavanje, uočavanje i poređenje međukulturalnih i drugih razlika;
- Upoznavanje sa različitim rasama ljudi;
- Razvoj djetetovog identiteta;
- Razvoj saradničkog ponašanja;
- Razvoj pozitivnih stavova i odnosa prema sebi i okolini;
- Razvoj socijalnih i komunikacijskih vještina;
- Razvoj kreativnosti i stvaralaštva;
- Razvoj svijesti da smo svi različiti i da je potrebno poštovati i uvažavati interese i potrebe drugih;
- Razvoj tolerancije;
- Razvoj i bogaćenje rječnika usvajanjem novih stranih riječi.

Aktivnosti:

Kroz ovaj projekat djeca će imati priliku da se upoznaju sa kulturom, običajima i tradicijom naroda iz drugih zemalja svijeta. U sklopu projekta realizovat će se aktivnosti „Čaj uz Bosfor - Turska“, „Od Bosne do Kineskog zida“, „Bella Italia“ i „Let na drugi kontinent“. Svaka država obrađivat će se zasebno uz akcenat na najznačajnije i najzanimljivije karakteristike iste.

„Čaj uz Bosfor – Turska“ – u sklopu ove aktivnosti odgajateljice će djecu upoznati sa karakteristikama ove države. Najprije slijedi upoznavanje sa zastavom, a potom i ostalim znamenitostima i kulturom Turske. Slikovno će se prikazati njeni najpoznatiji turistički dijelovi. Djeca će imati priliku upoznati se sa maternjim jezikom Turske, kao i naučiti bar jedan pozdrav na turskom jeziku. Planirana je i čajanka uz najpoznatiju tursku poslasticu – baklavu. Kroz navedene aktivnosti djeci će se pobliže prikazati i dočarati njeni običaji, tradicija i kultura. Posjeta roditelja Turčina u sklopu obrade pomenute države.

„Od Bosne do Kineskog zida“ – upoznavanje sa najmnogoljudnjom zemljom svijeta, prikaz zastave, slikovni geografski prikaz (najpoznatije palače i vrtovi, „Kineski zid“ kao najveća građevina na svijetu). Djeca će imati priliku upoznati se i sa maternjim jezikom ove države, kao i naučiti bar jednu riječ/pozdrav/brojeve na kineskom jeziku. Planiran je i ručak uz tradicionalno i svakodnevno kinesko jelo – rižu, koju će djeca imati priliku naučiti jesti uz pomoć štapića, kineskim tradicionalnim pomagalom kao zamjenu za pribor za jelo.

„Bella Italia“ – upoznavanje sa karakteristikama, kulturom i običajima Italije. Slikovni prikaz najpoznatijih i najljepih turističkih dijelova ove države, kao i upoznavanje sa glavnim gradom te izgledom zastave. Bogaćenje rječnika uz usvajanje nekoliko jednostavnih riječi na talijanskom jeziku. Obzirom da je Italija poznata i po ukusnoj hrani, planirano je i zajedničko pravljenje kao i degustacija jednog od najpoznatijih jela u Italiji – pizze.

„Let na drugi kontinent – Indija“ – kultura, tradicija i običaji. Upoznavanje sa najpoznatijim arhitektonskim građevinama. Upoznavanje sa narodnim običajima, nošnjom i obilježjima. Igra imitacije indijske nošnje – sari (za djevojčice) i turbani (za dječake), uz oslikavanje ruke kanom.

Trajanje projekta: Projekat će se realizovati od mjeseca novembra do kraja tekuće godine.

Saradnici na projektu: Roditelji.

Projekat „Ritam, zvuk i ples“

Muzičko obrazovanje igra važnu ulogu u formiranju djetetove ličnosti, razvoju estetskih osjećaja, umjetničkog ukusa kao i kreativne aktivnosti. Ovaj projekat osmišljen je u cilju upoznavanja, ali i poboljšanja već postojećeg znanja o različitim muzičkim pravcima, muzičkim instrumentima, razvoju ritma, sluha i muzičke kreativnosti. Kroz različite aktivnosti i radionice djeca iz dvije vrtićke grupe imat će priliku da se upoznaju sa različitim muzičkim pravcima (folk/sevdah, pop/rock i klasika), njihovim karakteristikama, obilježjima te pratećim instrumentima.

Ciljevi i zadaci projekta:

- Upoznavanje sa tri muzička pravca (folk/sevdah, pop/rock, klasika);
- Upoznavanje sa različitim muzičkim instrumentima;
- Razvoj osnovnih muzičkih sposobnosti (osjećaj ritma i dinamičkog sluha);
- Razvoj kognitivnih sposobnosti (muzičko pamćenje i razmišljanje);
- Poticanje razvoja auditivne diskriminacije;
- Razvoj koordinacije pokreta;
- Poticanje i razvoj kreativnog razmišljanja;
- Razvoj emocionalne reakcije na muziku;
- Poticanje razvoja plesnog izražavanja;
- Poticanje razvoja samostalnosti i samopouzdanja kod djece predškolskog uzrasta.

Opis aktivnosti:

Upoznavanje sa muzičkim pravcima i njihovim karakteristikama odvijat će se kroz nekoliko dijelova. Svaki od navedenih muzičkih pravaca obrađivat će se zasebno. Najprije se razgovara i upoznaje sa pojmom muzike u cjelini, što će služiti kao uvod za njenu podjelu,kao i upoznavanje sa pojmovima navedenih muzičkih pravaca. Djeca će imati priliku da kroz slušanje različitih tipova muzike uključe sva čula i bogate svoje kognitivne i emocionalne sposobnosti. Nakon slušanja i prvog upoznavanja čula sluha sa ovakvim tipom muzike slijedi razgovor o istoj. Uz obradu svakog od navedenog muzičkog pravca djeca će imati priliku upoznati se i sa muzičkim instrumentima koji preovladavaju prilikom stvaranja klasičnih, folk/sevdah i pop/rock muzičkih nota.

Realizovat će se i aktivnosti koje će poticati i razvoj kreativnog stvaralaštva kao i plesnog izražavanja kod djece (pravljenje muzičkih instrumenata uz pomoć materijala iz svakodnevnog života – klavir, violina, harmonika, gitara, bubnjevi).

Aktivnosti formiranja grupe „Mali orkestar“ i „Vrtički bend“ – djeca formiraju „orkestar“ i uz pomoć već samostalno napravljenih muzičkih instrumenata (ili originalnih instrumenata) oponašaju radnju i pokrete orkestra.

Formiranje „Vrtičkog benda“ u saradnji sa nastavnikom gitare i osnivačem školskog benda „Albatros“ iz lokalne zajednice koji bi pomogli u procesu formiranje istog i podučili djecu načinima obrade pjesama uz pratnju određenih muzičkih instrumenata.

Sva znanja i umijeća djeca će imati priliku prezentovati široj javnosti na različitim manifestacijama,ceremonijama i priredbama kako unutar vrtića tako i u lokalnoj zajednici.

Aktivnost „Naslikaj šta vidiš“ – djeca najprije slušaju određenu vrstu muzike, a potom ih se potiče da na papiru naslikaju ono to su vidjeli ili zamislili tokom slušanja (valcer, narodno kolo).

Realizovat će se posjete Osnovnoj muzičkoj školi u cilju što boljeg upoznavanja i stvaranja jasnije slike o muzičkim instrumentima koji se tiču navedenih muzičkih pravaca.

Trajanje projekta: projekat će trajati od mjeseca novembra 2022.godine do aprila 2023. godine.

Saradnici na projektu: Osnovna muzička škola pri Osnovnoj školi „Maglaj“ u Maglaju i školski bend „Albatros“.

3. Plan rada direktora predškolske ustanove

	Broj sati
1. Koncipiranje i izrada GPR-a vrtića i organizovanje odgojno-obrazovnog rada	8
2. Studijsko-analitički zadaci na unapređenju odgojno-obrazovnog rada	2
3. Planiranje, pripremanje i vođenje sjednica stručnog tijela vrtića	1
4. Planiranje rada stručnog kolektivnog i individualnog usavršavanja	1
5. Praćenje ostvarenja programa rada vrtića i podnošenje izvještaja	2
6. Pedagoško-instruktivni rad vrtića, predavanja, uvođenje inovacija, stručni rad sa pripravnicima, pripreme za rad	8
7. Kontinuirana stručna saradnja unutar kolektiva	2
8. Saradnja sa roditeljima i planiranje roditeljskih sastanaka	1
9. Stručno usavršavanje	1
10. Vođenje pedagoške dokumentacije i evidencije o radu vrtića i ostvarenju programa rada vrtića	2
11. Učestvovanje u radu tijela upravljanja	5
12. Zastupanje i predstavljanje javne ustanove	2
13. Briga o materijalno -finansijskim poslovima vrtića	2
14. Organizovanje rada i zaštite o radu stručne i tehničke službe vrtića	1
15. Saradnja sa društvenom sredinom i stručnim institucijama	1
16. Planiranje izleta i posjeta kulturno-umjetničkim institucijama	1
<u>17. Ostali poslovi</u>	<u>1</u>
UKUPNO:	40

4. Plan rada stručnih saradnika

Poslovi stručnog saradnika(defektologa)

	Broj sati
1. neposredni odgojno-obrazovni rad sa djecom sa problemima u razvoju, rad na prepoznavanju, ublažavanju i otklanjanju teškoća u razvoju djece, utvrđivanje najprimijerenije metode rada u saradnji sa odgajateljima	19
2. pripremanje za neposredni odgojno obrazovni rad sa djecom sa poteškoćama u razvoju	6
3.saradnja sa roditeljima s ciljem pružanja pomoći i savjeta za stvaranje što kvalitetnijeg porodičnog okruženja kako bi se na najefikasniji način iskoristili svi preostali potencijali i sposobnosti djeteta	3,5
4.pružanje stručne pomoći odgajateljima	3
5.saradnja sa zdravstvenom i socijalnom službom sa ciljem prevencije razvojnih poremećaja kod djece	3
6.stručno usavršavanje	3
<u>6.vođenje dokumentacije</u>	<u>2,5</u>
Ukupno: 40 sati	

5. Planiranje rada Stručnog vijeća

Tabela 14.

R.br.	Sadržaj rada Stručnog vijeća/ aktiva	Vrijeme realizacije
1.	<ul style="list-style-type: none"> - Organizacija rada u školskoj 2022/2023. godini - Razmatranje GPR-a za 2022/2023. godinu - Planiranje i organizacija prvog općeg roditeljskog sastanka - Plan i priprema za realizaciju Dječije nedjelje - Tekuća pitanja 	Septembar 2022. godine
2.	<ul style="list-style-type: none"> - Informacija o realizaciji odgojno-obrazovnih aktivnosti iz prethodnog mjeseca - Informacija o realizaciji Dječije nedjelje - Realizacija stručne teme „Kako možemo riješiti konflikte na miroljubiv način“ - Enisa Salkić, odgajateljica - Realizacija stručne teme „Uloga roditelja u sprečavanju nasilnog ponašanja vlastite djece“ – Amra Osmić, odgajateljica - Tekuća pitanja 	Oktobar 2022. godine
3.	<ul style="list-style-type: none"> - Informacija o realizaciji odgojno-obrazovnih aktivnosti iz prethodnog mjeseca - Planiranje aktivnosti povodom obilježavanja Dana državnosti BiH - Realizacija stručne teme „Dječiji vrtić kao dječija kuća“ - Aida Hrnjić, odgajateljica - Realizacija stručne teme „Tematsko planiranje“ - Džeraldina Delić, odgajateljica -Tekuća pitanja 	Novembar 2022. godine
4.	<ul style="list-style-type: none"> - Informacija o realizaciji odgojno-obrazovnih aktivnosti iz prethodnog mjeseca - Planiranje zimske svečanosti (Novogodišnja priredba) - Realizacija stručne teme „Pažnja i poremećaj pažnje kod djece predškolske dobi“ – Kanita Bašić, direktorica -Tekuća pitanja 	Decembar 2022. godine

5.	<ul style="list-style-type: none"> - Informacija o realizaciji slobodnih aktivnosti planiranih za mjesec januar 2023.g. - Realizacija stručne teme „ Razvijanje komunikacijskih vještina kod djece jasličke dobi“ i „ Kako pratiti motorički razvoj djeteta u prvoj godini života“ - Amira Šahman i Sanida Bašić, njegovateljice -Tkuća pitanja 	Januar 2023.godine
6.	<ul style="list-style-type: none"> - Informacija o realizaciji odgojno-obrazovnih aktivnosti iz prethodnog mjeseca -Planiranje priredbe i aktivnosti vezanih za 8.mart (Dan žena) - Realizacija stručne teme „ Uticaj muzike na razvojne oblasti kod djece “ - Nadira Habibović , odgajateljica - Tekuća pitanja 	Februar 2023. godine
7.	<ul style="list-style-type: none"> - Informacija o realizaciji odgojno-obrazovnih aktivnosti iz prethodnog mjeseca - Realizacija stručne teme „ Uloga igre za razvoj djeteta“ - Jasna Pavlović, odgajateljica - Tekuća pitanja 	Mart 2023. godine
8.	<ul style="list-style-type: none"> -Informacija o realizaciji odgojno-obrazovnih aktivnosti iz prethodnog mjeseca - Planiranje aktivnosti u okviru ispraćaja predškolaca i završne svečanosti - Realizacija stručne teme „ Pristupi u radu sa djecom predškolske dobi koja manifestuju probleme u ponašanju “ - Emina Berbić, stručni saradnik - Tekuća pitanja 	April 2023. godine
9.	<ul style="list-style-type: none"> -Informacija o realizaciji odgojno-obrazovnih aktivnosti iz prethodnog mjeseca -Analiza realizacije aktivnosti u okviru saradnje sa roditeljima -Analiza aktivnosti u okviru stručnog usavršavanja - Plan rada ustanove za vrijeme ljetnih mjeseci - Tekuća pitanja 	Maj 2023.godine

Napomena : Stručno vijeće obavlja i poslove stručnih aktiva zbog malog broja uposlenika.

6. Planiranje rada Stručnih aktiva (ogledne aktivnosti)

Tabela 15.

R.br.	Odgajatelj/zdr.radnik	Termin za oglednu aktivnost						Odgojna grupa
		X	XI	XII	III	IV	V	
1.	Delić Džeraldina				+			Starija vrtička
2.	Salkić Enisa	+						Starija vrtička
3.	Hrnjić Aida		+					Mlađa vrtička
4.	Habibović Nadira					+		Mlađa vrtička
5.	Osmić Amra		+					Starija jaslička
6.	Pavlović Jasna				+			Starija jaslička
7.	Bašić Kanita			+				Mlađa vrtička

7. Plan rada Vijeća roditelja

U cilju ostvarenja ciljeva i zadataka predškolskog odgoja i obrazovanja pravo i obaveza roditelja je formiranje Vijeća roditelja, a obaveza ustanove je pružiti pomoći u tome. Vijeće roditelja čine predstavnici roditelja djece iz svih odgojno-obrazovnih grupa.

Predstavnici vijeća roditelja u 2022/2023. godine su:

1. Irma Basor – predsjednik
2. Merima Bašić - zamjenik predsjednika
3. Ina Hasić -zapisničar
4. Mejrić Emela- član
5. Najda Bećirević- član
6. Vedada Mačković- član

Vijeće roditelja:

1. promovira interes predškolske ustanove u zajednici,
2. predočava stavove roditelja Upravnom odboru predškolske ustanove,
3. informira Upravni odbor o svojim stavovima kada to ocijeni potrebnim ili, na zahtjev Upravnog odbora, o svakom pitanju koje se odnosi na rad predškolske ustanove,
4. kandiduje predstavnika roditelja u Upravni odbor.

U školskoj 2022/2023. godini Vijeće roditelja planira održati četiri redovne sjednice:

1. 20.10.2022. godine
2. 14.12.2022. godine
3. 21.02.2023. godine
4. 11.04.2023. godine

Zavisno od ukazane potrebe postoji mogućnost izmjene termina,načina održavanja sjednica (online ili sl.) i povećanja broja sjednica.

8. Planiranje izleta, posjeta, radionica i sl.

Ustanova će u školskoj 2022/2023.godini u procesu planiranja odgojno-obrazovnih aktivnosti planirati izlete, posjete, radionice i sl. u užoj i široj lokalnoj zajednici.

U periodu septembra/oktobra 2022.godine,a u cilju obilježavanja Dječije nedjelje planirana je posjeta i izlet na Farmu Malak u Kaknju (starija vrtićka grupa).

U sklopu realizacije odgojno-obrazovnih aktivnosti bit će planirane posjete slijedećim ustanovama i drugim subjektima općine: Općina Maglaj, Javna ustanova Narodna biblioteka-Maglaj, Javna ustanova Centar za socijalni rad-Maglaj, RTV Maglaj, Javna ustanova Dom kulture „Edhem Mulabdić“ (Muzej „Delibegov han“ i „Uzeirbegov konak“, maglajska Gradina)), Komunalno javno društvo Maglaj,Policjska uprava-Maglaj, Vatrogasna jedinica, Javna ustanova Dom zdravlja-Maglaj, Javna ustanova Prva osnovna škola Maglaj, Javna ustanova Osnovna škola Maglaj, Javna ustanova Osnovna škola Novi Šeher u Novom Šeheru, autobuska i željeznička stanica, privatna preduzeća i zanatske radionice ukoliko su isti prikladni za posjetu djece predškolskog uzrasta, te drugim institucijama grada Maglaja, a sve u cilju što kvalitetnije realizacije Cjelovitog programa i drugih programa predškolskog odgoja i obrazovanja.

Radionice će biti realizovane u sklopu posjeta određenim ustanovama ili subjektima u krugu naše uže i šire lokalne zajednice. U skladu sa realizacijom Cjelovitog razvojnog programa, te gore navedenim posjetama i izletima, djeca će imati priliku upoznati niz zanimanja.

9. Planiranje smjena, rasporeda radnog vremena za cijelokupno osoblje i dežurstva

Radno vrijeme vrtića počinje u 6.00 sati, a završava u 18:30 sati. Rad sa djecom počinje u 6:30 sati, a završava u 16:30 sati. U tabeli koja slijedi prikazano je radno vrijeme zaposlenika:

R br.	Zaposlenik-naziv radnog mesta	Radno vrijeme	Neposredan rad sa djecom
1.	Direktor	6:30 – 15:00 sati	
2.	Administrativni zaposlenik	6:30 – 15:00 sati	
3.	Odgajatelj /zdr. zaposlenik -prva smjena	6:30 – 15:00 sati	6:30 -12:30
4.	Odgajatelj/zdr.zaposlenik – druga smjena	08:00 – 16:30 sati	10:30 – 16:30
5.	Stručni saradnik	6.30 – 15.00 sati	
6.	Kuharica i spremičica	7:00 – 15:30 sati	
7.	Domar-radnik na održavanju higijene (dvokratno radno vrijeme)	6:00 – 12:00 sati 16:00- 18:30 sati	

10. Plan i program stručnog usavršavanja odgajatelja, stručnih saradnika i rukovodnog osoblja

Sadržaji stručnog usavršavanja proizilaze iz zakonskih osnova i programskih zadataka odgojno-obrazovnog rada. Ostvarivanje ovog programa vršit će se stručnim usavršavanjem zdravstvenih zaposlenika, odgajatelja i rukovodnog osoblja.

Individualno stručno usavršavanje čini osnovu usavršavanja svih kadrova i obavljat će se kroz:

- Praćenje stručne i druge literature, kao i korištenje iste u radu,
- Praćenje stručnih, teorijskih predavanja i oglednih praktičnih predavanja,
- Aktivno učešće u radu Stručnog vijeća/aktivna,
- Formiranje priručnih biblioteka i CD-teka,
- Samostalnu izradu didaktičkih sredstava,
- Korištenje interneta i obrazovnih softvera.
- Priprema oglednog zanimanja,
- Priprema stručnih tema (Tabela 14.)

Kolektivno stručno usavršavanje odvijat će se:

- Na sjednicama Stručnog vijeća - aktiva kroz izlaganja i prezentacije stručnih tema, te na oglednim aktivnostima odgajatelja,
- Na seminarima u organizaciji Društva predškolskih zaposlenika Federacije BiH,
- Na seminarima u organizaciji MONKS-a i Pedagoškog zavoda ZDK,
- Na seminarima organizacija koje rade na promoviranju rada sa djecom predškolskog uzrasta ukoliko budu organizovali iste,
- Kroz rad Aktiva direktora predškolskih ustanova Zeničko-dobojskog kantona.

VI. NJEGA I BRIGA ZA TJELESNI RAST I ZDRAVLJE DJECE

1. Sigurnosno - zaštitni i preventivni program

1.1. Vrtić kao zajednica koja uči

Vrtić je mjesto koje svakom djetetu predškolskog uzrasta, od šest mjeseci života do polaska u školu, osigurava optimalne i jednake uslove za pravilan psiho-fizički rast i razvoj, a sve u skladu sa njegovim mogućnostima i sposobnostima. Kroz program njege, zaštite, odgoja i obrazovanja, proces institucionalnog odgoja i obrazovanja zasniva se na osiguravanju zadovoljavanja dječijih potreba i ostvarivanja prava u skladu sa UN-ovom Konvencijom o pravima djeteta. Vrtić je mjesto u kojem se osigurava aktivno sudjelovanje djeteta u zajednici djece slične njemu, u uslovima koji su prilagođeni njemu, njegovim mogućnostima, interesima i razvojnim potrebama, a sve u skladu sa njegovom individualnošću. Pri tome, poštujući Konvenciju o pravima djeteta vodi se računa i o tome da djeca osim svijesti o njihovim pravima steknu svijest i o obavezama koje imaju u okviru, porodice, vrtića i šire društvene zajednice.

Djelujući kao dopuna porodičnom odgoju, pored odgojno-obrazovnih elemenata, vrtić osigurava brigu o djeci tokom dana, čuvanje, njegu i ishranu, a sve to realizuje se kroz kontinuiran raspored i pravilnu izmjenu dnevnih aktivnosti koje obuhvataju prihvat djece, zadovoljavanje zdravstveno-higijenskih potreba djece, obroke, odgojno-obrazovni rad, igru i odmor. Radi što uspješnijeg djelovanja na djecu pridaje se poseban značaj uspostavljanju saradnje sa roditeljima u svrhu pružanja pomoći porodici, odnosno unapređenje pedagoško-psihološke kulture roditelja. Za djecu koja dolaze iz porodica koje su kulturno, ekonomski, obrazovno, zdravstveno i bilo kako drugo uskraćena, institucionaliziran predškolski odgoj i obrazovanje dobija kompenzaciju funkciju. Uporedo sa radom s djecom, te brigom o njihovoj adaptaciji, realizira se rad sa roditeljima i na taj način uspostavljaju partnerski odnosi na relaciji odgajatelj/zdravstveni radnik-dijete-roditelj.

U procesu opravdavanja uloge vrtića kao zajednice koja uči bitna je prostorno-materijalna organizacija koja će biti koncipirana tako da bogatom ponudom konkretnih i zanimljivih materijala potiče aktivno konstruiranje znanja tj. učenje činjenjem. Raznovrsnošću, stalnom dostupnošću te načinom ponude materijala promovirat ćemo nezavisnost i autonomiju učenja djece. Podrška razvoju različitih kompetencija djece, sa različitim interesima i različitim razvojnim mogućnostima, bit će sadržajno bogatstvo materijala. Važno je omogućiti djetetu da uči konkretno, činjenjem, kroz neposredno vlastito iskustvo, u okruženju bogatom raznovrsnim poticajima.

1.2. Učenje životnih (socijalnih) vještina

Emocije su jedan od najvažnijih činilaca koje utječu na cijelokupno funkcioniranje pojedinca i imaju glavnu ulogu u interpersonalnom životu. Svako malo dijete na podražaje iz svoje okoline reaguje emocionalno. Vrtić je sredina u kojoj dijete kroz aktivnosti usmjereno i slobodnog karaktera te interakciju sa okruženjem uči životne /socijalne/ vještine, odnosno počinje razumijevati stanje i osjećanja kako sebe kao pojedinca, tako i drugih ljudi. Emocije se sastoje od niza povezanih reakcija na određeni događaj ili situaciju. Djeca od rođenja u interakciji sa okolinom pokazuju svoje osjećaje te uče prepoznavati i kontrolirati emocije. Glavno obilježje emocionalnog razvoja u dječjoj dobi je prepoznavanje emocija putem socijalnih kognicija. U predškolskoj dobi raste dječja prilagođenost na identifikaciju emocionalnih izražaja i situacija iz okoline koje se mogu jasno verbalizirati na temelju vlastitih

emocija i emocija drugih. Sposobnost regulacije emocija razvija se u ranom djetinjstvu iz interakcije sa članovima porodice, djecom i odgajateljima u vrtiću i iz dječjeg prirođenog temperamenta. Dijete razvija sposobnost samoregulacije, počinje razmišljati o događajima te pronalazi načine njihove interpretacije čime se umiruje. Proces samoregulacije odvija se kroz proces procjene događaja, vrednovanja konteksta te odabira i kontrole emocionalnog izražavanja i ponašanja. Dijete u interakciji sa okolinom nauči modificirati svoje emocije, nositi se sa frustracijom, uživati u drugima, prepoznati opasnost, prevladati strah i tjeskobu kako bi postiglo uspješno personalno funkcioniranje. Kontroli dječjeg ponašanja doprinose dječije sposobnosti upotrebe govora, samostalno kretanje i razvojne promjene u dječjoj neurofiziologiji. Procesi koji upravljaju dječjim reakcijama zasnivaju se stečenim znanjima, iskustvu, prijašnjim ponašanjima i biološkim činiocima. Pod regulacijom emocija može se smatrati i prevladavanje negativnih emocija u stresnim situacijama. Upravo je vrtić okruženje gdje dijete u interakciji sa drugom djecom i odraslima prolazi kroz niz emocija koje kroz odgovarajuće aktivnosti ispoljava i stiče znanje kako ih kanalizati u skladu sa potrebama okoline, ali i vlastitim potrebama.

1.3. Diskretni personalni zaštitni postupci

Period predškolskog doba je od neprocjenjive važnosti u cijelokupnom životnom razvoju pojedinca. U kojoj mjeri će se dijete razvijati zavisi od niza faktora, kao što su nasljeđe, uslovi u kojima živi i kvalitet aktivnosti kojima je dijete okupirano.

Institucionalizirani predškolski odgoj i obrazovanje osigurava aktivno sudjelovanje djeteta u zajednici djece slične njemu, u uslovima koji su prilagođeni njemu, njegovim mogućnostima. O svemu tome se stara pedagoški, psihološki i metodički obučen kada, a čije djelovanje se nalazi pod društvenom brigom i kontrolom.

U cilju zaštite predškolskog djeteta važan segment čini saradnja sa roditeljima kako bi se stvorila cijelovita slika o zdravstvenom, porodičnom i socijalnom statusu djeteta, što bi omogućilo uočavanje mogućih rizičnih situacija i stanja. Od posebnog značaja jeste individualan pristup djetetu, posmatranje djeteta i ciljano poticanje nastupajuće osjetljivosti ponudom vježbi, igara i pribora.

Upoznavanjem osnovnih karakteristika psihofizičkog statusa djeteta, porodičnog okruženja u kojem dijete odrasta, mogućnosti postojanja određenih ovisnosti ili rizičnih situacija, stvara se potpunija slika o djetetu što omogućava pronaalaženje najadekvatnijeg modela postupanja prema djetetu kao individui, a sve u cilju da dijete radosno proživi djetinjstvo, da se osjeća sigurnim i sretnim i da se maksimalno razvijaju njegove tjelesne i mentalne sposobnosti, spoznajne, emocionalne i voljne osobine, smisao za uredan, higijenski, skladan i prijateljski način života u zajednici.

Važno je zadovoljiti potrebu djece za igrom i zajedničkim životom, te podstaknuti pozitivan emocionalni i socijalni razvoj, formiranje moralnih osobina.

U procesu predškolskog odgoja i obrazovanja podstiče se razvoj socijalnih kompetencija djece što se ogleda u činjenici da su djeca spremna da emocionalno reaguju na širok krug pojava u društvenom životu i da slobodno izraze vlastita osjećanja, izražavajući spremnost za uključivanjem sopstvenog interesa u interes grupe. Pod stručnim vođstvom odgajatelja/zdravstvenih zaposlenika dijete se usmjerava i podstiče da izgrađuje pozitivno mišljenje o sebi te na taj način osjeća naklonost prema sebi i drugima stičući sposobnost modifikacije ponašanja. Dijete se uči da uđe u poziciju drugoga razumijevajući osjećanja i želje svojih vršnjaka, stiče grupni identitet, uspijeva kontrolisati i prevazići bijes.

Predškolski odgoj i obrazovanje realizuje se i kroz proces inkluzivnog obrazovanja, odnosno obrazovanja za svu djecu i to prema mjeri svakog djeteta, bilo da dijete ima ili nema teškoća u razvoju. Uključivanjem djece sa posebnim potrebama u institucionalni predškolski odgoj i obrazovanje omogućava spajanje djece s teškoćama u razvoju i njihovih vršnjaka. Kroz zajedničku igru i druženje, a sve u skladu sa individualnim mogućnostima i potrebama omogućeno je još u ranom djetinjstvu prihvatanje različitosti i formiranje odnosa i stavova prema tim različitostima.

Fleksibilnost Cjelovitog razvojnog programa, kao i fleksibilnost odgajatelja/zdravstvenih zaposlenika koji učestvuju u procesu realizacije programa, omogućavaju svakom djetetu da napreduje onoliko koliko mu to njegove sposobnosti dopuštaju. Vrtić omogućava poštovanje i zadovoljavanje prava svakog djeteta u interakciji sa svojim vršnjacima sa ili bez teškoća u razvoju.

Na ovakav način predškolska ustanova podstiče razvoj empatije između djece i želju za pružanjem pomoći u procesu izvršavanja određenih zadataka. Istovremeno se izbjegava mogućnost izolacije i ignorisanja svih onih koji su „drugačiji“.

1.4. Odgojna grupa kao mjesto sigurnosti odrastanja djece

Prema Konvenciji o pravima djeteta svako dijete treba stalno okruženje i stalne brižne odrasle kako bi se osjećalo sigurno i zaštićeno. Odgajatelji i druge odrasle osobe odgovorni su za stvaranje sigurnog okruženja, međutim odgovorni su i za poučavanje djeteta kako bi se samo moglo brinuti za vlastitu sigurnost u skladu sa svojim sposobnostima. Poučavati djecu vlastitoj sigurnosti znači učiti ih pravilima ponašanja kako bi se naučila brinuti o sebi. To uključuje jasno postavljanje granica s obzirom na dob i zrelost djeteta. Igra s djetetom i pričanje priča je način da se dijete pouči opasnostima i vlastitoj sigurnosti bez da ga se neprestano sprječava u njegovom samostalnom djelovanju.

U cilju osiguravanja općih i sigurnosnih uvjeta za boravak djece u predškolskoj ustanovi, prostorno-materijalna organizacija treba biti tako koncipirana da bogatom ponudom konkretnih i zanimljivih materijala podstiče aktivno konstruiranje znanja. Raznovrsnost, stalna dostupnost i način ponude materijala mogu promovirati neovisnost i autonomiju učenja djece. Sadržajno bogatstvo materijala, mogućnost korištenja i mijenjanja prostora, djeci različitim interesa i različitim mogućnostima predstavlja podršku razvoju njihovih različitih kompetencija.

- Ponuda materijala utječe na proces učenja i stvaranju novih iskustava,
- Prostorna organizacija određuje kvalitetu socijalnih odnosa,
- Različite pisane bilješke i drugi oblici ekspresije djece, koje su im stalno dostupne, podstiču razmjenu njihovih znanja i razumijevanja /učenje kroz raspravu/,

Prostorno-materijalni kontekst može doprinijeti razvoju identiteta djeteta i stvaranju pozitivne slike o sebi.

Kontakti i stalna emotivna veza između djeteta i odrasle osobe /odgajatelj/zdravstveni zaposlenik/ bitno utječu na osjećaj sigurnosti djeteta. Odgajatelji/zdravstveni zaposlenici trebaju da postanu djetetu poznate i bliske osobe koje će svojom blagošću, pažljivošću, strpljenjem i vedrinom stvoriti osjećaj sigurnosti kod djeteta i za koje će se dijete emotivno vezati i sa kojima će se identifikovati. Osjećaj ugode i zadovoljstva doprinosi motivaciji djece za sudjelovanje u različitim aktivnostima i pogoduje kvaliteti njihova življenja i učenja.

Sigurnosti odrastanja djece u predškolskoj ustanovi doprinosi poštivanje Pedagoških standarda i normativa za predškolski odgoj i obrazovanje:

- Obezbjedenje površinskih uslova za život i boravak djece u jaslicama i vrtiću,
- Obezbijedenje prostora prema namjeni (zajednički prostor, izolacije, garderobe i sanitarije, pomoćne prostorije, servisi i komunikacije),
- Obezbjedenje optimalnih mikroklimatskih uslova (temperatura prostora do 25 stepeni),
- Prostor dovoljno osvijetljen, osunčan, prozračan,
- Svakodnevno, temeljito održavanje higijene prostora (učionice, spavaone, mokrih čvorova),
- Pravilna ishrana u skladu sa uzrasnim potrebama djece kao uslov za zdravlje i normalan fizički i psihički razvoj,
- Važnost bavljenja tjelesnim aktivnostima i kvalitetno zadovoljavanje potreba za odmorom i snom ,
- Poštovanje pedagoških standarda i normativa kada je riječ o broju djece u grupama, Poštivanje standarda kada je riječ o broju i stručnosti uposlenika,
- Fizičke mjere zaštite –sigurnost okruženja (primjerene igračke, namještaj i sl.)
- Sigurnost okoline – psihosocijalne mjere zaštite,
- Obezbijeden ulaz u vrtić (nadzor osoba koje ulaze u vrtić i sl.).

2. Saradnja s roditeljima

2.1. Uspješna saradnja sa roditeljima

Saradnja sa roditeljima odvija se prvenstveno putem grupnih i općih roditeljskih sastanaka, individualnih razgovora i Vijeća roditelja.

Uspjeh u odgoju zavisi od usklađenog djelovanja porodičnog odgoja i odgoja u ustanovi. Zbog toga je neophodno da vrtić uspostavlja što prisniju saradnju sa porodicom djeteta i da roditelji upoznaju uslove i način rada u vrtiću.

Postoji mnogo različitih načina uključivanja porodice i realizacija saradnje:

- Roditeljski sastanci,
- Vrijeme dovođenja i odvođenja djece,
- Bilješke i bilježnice, oglasne ploče, brošure,
- Individualni kontakti,
- Posjeta roditelja vrtiću i njihovog aktivnog učešća u odgojno-obrazovnom procesu,
- Vijeće roditelja

U cilju uspješne saradnje sa roditeljima, a u cilju dobrobiti djeteta, na roditeljskim sastancima uvrstiti teme na prijedlog roditelja.

Komunikacija na relaciji roditelj-vrtić u cilju razmjene informacija jest pretpostavka razvijanja demokratskih procesa u vrtiću. Demokratski odnos podrazumijeva preuzimanje i poštovanje odgovornosti svih koji su uključeni u odgojni proces. Roditelji trebaju biti obaviješteni i syjesni ciljeva, objektivnosti i očekivanja koji su predviđeni programom. Budući da roditelji najviše znaju o svojoj djeci predstavljaju značajan segment u odgoju djeteta. Potrebno je da se što više uključuju u realizaciju programa vrtića. Da bi odgoj bio djelotvoran i ispravan odgajatelju su potrebne svakodnevne informacije o ponašanju djece i njihovim osjećanjima.

S druge strane odgajatelji i drugo osoblje imaju obavezu da sa roditeljima razmjenjuju što više informacija.

Ako je program takav da se roditelji posmatraju kao aktivni partneri, onda se djeca osjećaju sigurnom, motivisana za rad i više se trude.

2.2. Posebno obrazovanje (edukacija) djece i roditelja

Temelj na kojem se gradi porodica i obrazovanje, kultura kao i svi ostali segmenti jednog savremenog društva jeste demokratija, društveni odnos u kojem se uči i čiji je cilj jednakost, pravda i tolerancija. Posebno mjesto u tom procesu imaju, kada je riječ o djeci predškolskog uzrasta, porodica i vrtić. Za realizaciju jednog takvog procesa potrebna je edukacija djece i roditelja, kao i odgajatelja/zdravstvenih zaposlenika. U ranom djetinjstvu počinju sve najvažnije funkcije, buduće, odrasle osobe. Dijete predškolskog uzrasta je izrazito zainteresovano za upoznavanje okoline što se najjasnije izražava u aktivnostima istraživanja pojava i predmeta, njihovih svojstava i odnosa. Korištenje raznovrsnih materijala, preoblikovanje sredine, te raznovrsne aktivnosti potiču razvojne sposobnosti djeteta. Djeca su mali istraživači, a vrtić je mjesto koje ima zadatku da zadovolji njihovu radozonalost, omogućavajući im da manipuliraju predmetima u sobi, vrtiću, dvorištu gdje se djeci pruža veliki izbor različitih igračaka i predmeta.

Zadatak je ostvariti bogat socijalni kontakt u porodici, predškolskoj ustanovi kroz praktične aktivnosti. Igra i stvarni život treba da budu pokretači, podrška i inspiracija djetetu da čulima upozna sebe i da bude aktivan učesnik u svom okruženju.

Treba zadovoljiti potrebu djeteta da sazna kako su stvari napravljene, kako funkcioniraju i na koji način se mogu upotrebljavati. Dijete posmatra i zapaža, ima svoje pretpostavke i objašnjenja stvari i pojava koje pokušava da primjeni i uvjeri se u njihovu istinitost preko posljedica svojih postupaka. Vrtić ima zadatak pružiti djetetu priliku za što više aktivnosti koje sadrže elemente samostalnog otkrivanja istina. Treba podsticati dječju znatiželju. Ne treba ponuditi znanje servirano na tanjiru, jer će ga ostaviti da se osuši, žudeći za nečim drugim, zabranjenim. Porodica i predškolska ustanova trebaju dopustiti djetetu da samo stekne komadić znanja, uz pomoć jednog ili dva mudra savjeta. Dijete će na taj način naučiti nešto za cijeli život. Otkrivačke aktivnosti dijete izvodi uz pomoć prirodnih materijala, didaktički određenih materijala u koje spadaju i odgovarajuće igračke, kao i razni drugi objekti koje dijete nailazi u svojoj okolini. Na taj način dijete upoznaje razna svojstva, otkriva mogućnosti i ograničenja, rješava razne probleme.

Spoznavanje sebe je težak i složen zadatak. Dijete stvara sliku o sebi već u prvim mjesecima života, kada gradi povjerenje u svoje roditelje. Dijete upoznaje sebe kroz igru, a odnos prema sebi gradi na osnovu komentara koje mu odrasli upućuju /šta o njemu misle, kada i kako ga hvale, kada i zbog čega ga kritikuju.../. Vrtić je mjesto gdje se kod djeteta neguje razvoj pozitivne slike o sebi. Tu dijete spoznaje svoje najbolje i najslabije strane, spoznaje svoje prednosti i ograničenja, zna šta može, a šta ne može, zna u čemu je dobro, a na čemu još treba raditi. Prihvata sebe onakvim kakvo jeste i voli sebe. Njegovanjem pozitivnog odnosa prema sebi kod djeteta, vrtić doprinosi razvoju djetetovog samopoštovanja, sigurnosti u sebe, stvaranju skladnijih odnosa s drugima, pozitivan odnos prema drugima, povjerenje u druge. Jednom riječju vrtić, u saradnji sa porodicom, djeluje na razvoj emocionalne stabilnosti djeteta.

Kako bi dijete razvilo pozitivnu sliku o sebi uloga porodice i vrtića kao partnera koji učestvuju u procesu odgoja i obrazovanja djeteta jeste:

- voljeti dijete takvo kakvo jeste, zbog njega samoga i pokazivati mu da ga volimo-dodirom, riječima..
- dati mu na znanje da ga prihvatom, ponašati se prema njemu s poštovanjem, biti ponosni na njega,
- slušati šta govori, prihvpati njegove osjećaje, dopustiti mu da izražava ono što misli i osjeća,
- davati mu na znanje da raste, da se razvija, da sve više zna i puno toga može dobro i samostalno napraviti,
- imati vremena za dijete, družiti se s njim, zajedno se igrati,
- naglašavati djetetove dobre strane, ono što dobro radi, u čemu je uspješno, spretno, pažljivo,
- pohvaliti ga za ono što je dobro napravilo, pohvaliti ga za pokušaj i za upornost,
- kada nešto dobro ne radi treba ga potaknuti da nađe dobro rješenje.

Kako bi se ostvarila uspješna veza roditelja i vrtića neophodna je stalna i jasna dvosmjerna komunikacija kao i različiti pristupi saradničkom odnosu. Dvosmjerna redovna informacija je jedan od bitnih načina na koji se podstiču roditelji na neposredno sudjelovanje u aktivnostima s djecom. Vrtić dobrodošlicom prihvata roditelje i na taj način stvara klimu za brojne načine angažovanja roditelja. Uključivanje roditelja u rad vrtića od neprocjenjivog je značaja kako za odgajatelje tako i za djecu. Uključivanjem u rad vrtića roditelji mogu podijeliti svoja znanja, iskustva, ideje, talente i hobije. To će djeci omogućiti da saznaju nešto iz prve ruke, uživaju u zajedničkom radu i druženju, osjete ponos pred drugovima, prihvate i razumiju važnost rada i učenja.

Roditelji se mogu uključiti na slijedeći način:

- Čitanje i pričanje priča djeci /pravljenje slikovnica, priča.../,
- Kuhanje sa djecom i izvođenje različitih eksperimenata,
- Sportske i druge igre,
- Posjeta radnom mjestu,
- Kućni ljubimci / mogu dovesti i ispričati nešto o njemu/,
- Pokazati kolekciju hobija, alate i sl.,
- Planiranje izleta i učešće u istim,
- Pomoći u izradi kostima i rekvizita za dječje predstave,
- Pružiti pravnu, savjetodavnu ili drugu, konkretnu pomoći drugim roditeljima,
- Pomoći u planiranju ili realizaciji predavanja ili radionica za roditelje.

2.3. Mjere sekundarne prevencije (djeca i roditelji)

Saradnja na relaciji roditelj-dijete-odgajatelj/zdravstveni zaposlenik je jedan od prvih načina evidentiranja mogućih ovisnosti kod roditelja, djece ili odgajatelja.

Zakon o predškolskom odgoju i obrazovanju, u članu 35. koji se odnosi na zdravstvenu zaštitu zaposlenika, propisuje da svi zaposlenici moraju biti zdravstveno pregledani do kraja septembra tekuće školske godine, te da lice koje boluje od zarazne ili duševne bolesti ili ima psihičke poremećaje ne može obavljati odgojno-obrazovni rad u predškolskoj ustanovi.

Intenzivna saradnja porodice i vrtića, može uputiti na otkrivanje moguće ovisnosti koje nisu evidentirane u toku zdravstvenog pregleda, ako je riječ o zaposlenicima vrtića, ili na ovisnosti roditelja.

Također, uspješna saradnja porodice i vrtića treba rezultirati pravovremenim otkrivanjem mogućih ovisnosti kod djece, te zajedničkim poduzimanjem aktivnosti u cilju otklanjanja istih. Moguće je organizovanje preventivnih aktivnosti kako bi se preduhitriло stvaranje ovisnosti. Zavisno od oblika ovisnosti ili rizične situacije u aktivnosti prevencije, pomoći i potpore, važno je uspostaviti saradnju sa Centrom za socijalni rad, Savjetovalištem za roditelje /ukoliko postoji/, Policijskom stanicom, Domom zdravlja i svim drugim institucijama koje mogu pomoći u ovakvim situacijama.

Kako bi odgajatelji/zdravstveni zaposlenici mogli uspješno evidentirati postojanje ovisnosti bilo kod roditelja, djeteta, ali i kod sebe lično, te poduzeti adekvatne korake u cilju rješavanja problema potrebno je da budu educirani. U tom smislu je potrebna stalna saradnja sa MONKS-a ZDK, Agencijom za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje te stručnjacima određenih problemskih područja. Neophodno je uspostaviti saradnju i sa drugim ustanovama iz oblasti obrazovanja /vrtići, škole/ u cilju razmjene iskustava i pronalaženju najboljeg modela u procesu rješavanja problema ovisnosti i drugih rizičnih situacija.

Mjere sekundarne prevencije u vrtiću imaju za cilj pružiti optimalne uslove za normalan psihofizički razvoj djeteta i formirati sretno i zadovoljno dijete, kao i omogućiti zdravu sredinu zaposlenicima koja bi imala za cilj očuvanje psihofizičkog zdravlja.

3. Posebni programi

3.1. Posebni programi odgojno-obrazovnog rada sa djecom

Program produženog boravka

Program produženog boravka u JU „Dječiji vrtić“ Maglaj u školskoj 2022/2023.godine neće biti realizovan zbog nedovoljnog broja prijavljene djece za realizaciju istog.

3.2. Edukacija odgajatelja, stručnih saradnika, direktora, vrednovanje (evaluacija) preventivnih programa

U procesu realizacije Posebnih programa, ali i ostalih Programa u predškolskoj ustanovi u školskoj 2022/2023.godini vršit će se individualno usavršavanje odgajatelja, direktora, stručnih saradnika kroz kontinuirano praćenje stručne literature i savremenih dostignuća iz oblasti koje su direktno vezane za aktivnosti predškolskog odgoja i obrazovanja (elektronski i printani mediji), zatim kroz sudjelovanje na seminarima, radionicama, predavanjima, a na temu rizičnih ponašanja, vršnjačkog i drugog nasilja, suzbijanja trgovanja djecom i slično.

Kvalitetna edukacija će omogućiti pravovremeno reagovanje na gore navedene situacije i postavljanje ciljeva i zadataka u rješavanju istih. Evaluacija aktivnosti će se izvršiti putem zabilješki, anketa, upitnika, a u saradnji sa institucijama i stručnim licima čija je primarna djelatnost upravo realizacija preventivnih programa.

U cilju kvalitetne realizacije preventivnih programa očekujemo od resornog Ministarstva i Pedagoškog zavoda planiranje i realizaciju seminara koji uključuju gore navedenu tematiku.

VII. KOMUNIKACIJA SA JAVNOŠĆU

1. Saradnja sa lokalnom zajednicom

Vrtić u svom radu ostvaruje stalnu, neposrednu saradnju i povezanost sa lokalnom zajednicom putem kulturnih, sportskih i dr. oblika djelovanja. Posebnu aktivnost vrtić ostvaruje manifestacijama u povodu praznika, jubileja i godišnjica. Oblici ostvarivanja saradnje između vrtića i lokalne zajednice realizuju se kulturno-umjetničkim priredbama, sportskim i dr. manifestacijama, likovnim izložbama, posjetama institucijama od posebnog društvenog značaja.

U cilju efikasnijeg realizovanja odgojno-obrazovnih aktivnosti, te programa njegove i zaštite djece predškolskog uzrasta vrtić će uspostaviti saradnju sa :

Općinom Maglaj kao osnivačem, Policijskom stanicom-Maglaj, Javnom ustanovom Narodna biblioteka, JU Dom kulture "Edhem Mulabdić" Maglaj (prezentacije pozorišnih, filmskih i drugih predstava ukoliko ih bude bilo), JU Centar za socijalni rad, JU „Dom zdravlja“ Maglaj, Osnovnim školama sa područja općine Maglaj, Komunalnim javnim društvom Maglaj, KUD Maglaj, Merhamet Maglaj te udruženjima: ekologa, ribolovaca i planinara u cilju pomoći u razvijanju ekološke svijesti djece predškolskog uzrasta.

Vrtić će ostvariti saradnju sa drugim institucijama koje se bave odgojem i obrazovanjem ili mogu uticati na poboljšavanje kvalitete odgoja i obrazovanja.

Vrtić će se uključiti u sve aktivnosti i manifestacije koje budu organizirane na nivou grada, te na cijelom području općine Maglaj.

Saradnja sa lokalnom zajednicom navedena je već u tački 7. „Planiranje izleta, posjeta, radionica i sl.“

2. Saradnja sa širom društvenom sredinom

Ovaj vid saradnje će se provoditi sa nadležnim Ministarstvom (MONKS) i Pedagoškim zavodom ZDK, kroz : različitu organizaciju i provođenje stručnog usavršavanja uposlenika, sa ciljem poboljšanja kvalitete rada cjelokupne ustanove; stručnu podršku i pomoći u realizaciji odgojno-obrazovnih zadataća, kao i osiguravanje podrške u rješavanju tekuće problematike.

Saradnja će se također odvijati sa kantonalnim i federalnim ministarstvima u cilju apliciranja i realizacije određenih projekata.

Saradnja sa širom društvenom zajednicom bit će naknadno navedena u mjesечnim planovima odgojno-obrazovnih grupa, ukoliko za to bude potrebe i mogućnosti za realizaciju istih, a sve to uz pismenu saglasnost roditelja (odlasci na ekskurzije, posjete drugim općinama i gradovima, izleti i sl.)

3. Javne manifestacije

Tabela 16.

Manifestacije	Datum	Mjesto učešća	Sadržaj
1. U susret Danu općine	17.09.2022.g.	Novi gradski park Općina Maglaj	- Prigodne recitacije, pjesme i dramatizacije, - posjeta Konaku i Delibegovom hanu i općini Maglaj;
2. „Dječija nedjelja“	01 – 28.10.2022.g.	Vrtić/izleti van grada	- likovno-kreativna radionica, Romobilijada, posjeta vrtičke grupe Općini Maglaj i načelniku uz prigodan sadržaj, izlet na Malak Farmu- Kakanj;
3. Dan državnosti BiH	25.11.2022.g.	Vrtić, Dom kulture Edhem Mulabdić- Maglaj	Priredba prigodnog sadržaja;
4. Dan dječije radosti	31.12.2022.g.	Vrtić,kino sala JU Doma kulture	Prigodna priredba (učešće svih grupa) uz podjelu paketića;
5. Dan nezavisnosti	01.03.2023.g.	Vrtić	Priredba prigodnog sadržaja;
6. Dan žena	08.03.2023.g.	Vrtić	Radionice sa roditeljima i sadržaji prilagođeni prazniku;
7.Dan armije BIH	15.04.2023.g.	Dom kulture Edhem Mulabdić- Maglaj,	Priredba prigodnog sadržaja;
8. Završna svečanost i maskenbal	28.05.2023.g.	Dvorište vrtića	-Vrtički maskenbal 2023, -Priredba prigodnog sadržaja uz pjesme, recitacije, ples,dramatizacije, podjela diploma djeci koja odlaze u školu.

VIII. PRILOZI

- 1. Evidentni list za odgajatelje koji realiziraju kraće i specijalizirane programe sa 40-časovnom radnom sedmicom (obrazac – Tabela 10.)**
- 2. Evidentni list za zdravstvene radnike sa 40-časovnom radnom sedmicom (obrazac – Tabela 11.)**
- 3. Raspored rada u odgojnim grupama**
- 4. Primjerak sedmičnog jelovnika**
- 5. Godišnji fond radnih sati uposlenika**

1. Evidentni list za odgajatelje koji realiziraju kraće i specijalizirane programe sa 40-časovno radnom sedmicom (Tabela 10.)

ZBIR										SEDMIČNI FOND SATI									
6.	Džeraldina Delić	Aida Hrnjić	5.	Habibović Nadira	4.	Osmić Amra	3.	2.	1.	Prezime i ime odgajatelja									
										1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	
Nastavnički fakultet-odsjek za predškolski odgoj i obrazovanje	Islamski pedagoški fakultet-odsjek za predškolski odgoj i obrazovanje	Pedagoški fakultet-predškolski odgoj i obrazovanje	Islamski pedagoški fakultet-odsjek za predškolski odgoj i obrazovanje	Profesor predškolskog odgoja i obrazovanja	Salkić Ęnisa	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.					
16.09.1996 god.	25.10.2019 god.	25.05.2018 god.	27.11.2013 god.	/	/	/	/		24.10.2014. god.	Datum polaganja stručnog ispita									
DA	DA	DA	DA	DA	DA	NE	DA		DA	Podljeđe ocjenjivanju u skladu s art. 113.									
Starija vrtička grupa	Mlada vrtička grupa	Starija jaslička grupa	Starija jaslička grupa	Starija vrtička grupa	Starija vrtička grupa	Starija jaslička grupa	Starija vrtička grupa			Realizacija odgojno-obrazovne aktivnosti u odgojnoj grupi									
27 godina 7 mjeseci i 2 dana	3 godine i 11 mjeseci	2 godina i 11 mjeseci	8 godina 9 mjeseci 8 dana	8 godina 9 mjeseci 8 dana	5 mjeseci	5 mjeseci	6 godina 10 mjeseci i 5 dana			Ukupno godina radnog staža sa 01.09.2022. godine									
180	30	30	30	30	30	30	30		30	Neposredan rad									
3	3	5	5	5	5	5	5		5	Prepreme za odg.-obraz. rad, rad na razvojstvima, planiranje.									
3	3	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5		0,5	Saradnja sa roditeljima, sastasima									
3	3	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5		0,5	Individualno stručno usavršavanje									
3	3	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5		0,5	Rad u stručnim organizacijama									
3	3	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5		0,5	Saradnja sa stručnim saradnicima									
3	3	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5		0,5	Rad u okviru kulturne i javne djelatnosti									
3	3	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5		0,5	Rad na pedagoškoj dokumentaciji									
3	3	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5		0,5	Uvodjenje dokumentacija i analiza									
9	9	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5		1,5	Uvođenje inovacija savremenih obilježja, metoda, izrada didaktičko-ostalih poslovi po potrebi									
		40	40	40	40	40	40		40	Ukupno /									
										9+10+11+12+13+14+15+16+17+18									

2. Evidentni list za zdravstvene radnike sa 40-časovnom radnom sedmicom (Tabela 11.)

SEDMIČNI FOND SATI															
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.
1.	Šahman Amira	Medicinska škola	Medicinski tehničar	30.06.1982.g.	DA	Mlada jaslička	31 godina 10 mjeseci 16 dana	30	2,5	1	1	3	0,5	2	40
2.	Bašić Sanida	Medicinska škola	Medicinski tehničar	/	NE	24 godine 10 mjeseci	31 godina 10 mjeseci 16 dana	60	5	2	2	6	0,5	2	40
ZBIR:															

3.Raspored rada u odgojnim grupama

Redni broj	Naziv odgojno-obrazovne grupe	Ime odgajatelja/zdravstvenog zaposlenika
1	Mlađa jaslička grupa	1. Amra Osmić, odgajateljica 2. Bašić Sanida, njegovateljica
2	Starija jaslička grupa	1. Pavlović Jasna, odgajateljica 2. Šahman Amira, njegovateljica
3	Mlađa vrtička grupa	1. Hrnjić Aida, odgajateljica 2. Habibović Nadira, odgajateljica
4	Starija vrtička grupa	1. Enisa Salkić, odgajateljica 2. Delić Džeraldina, odgajateljica

4. Primjerak sedmičnog jelovnika

JELOVNIK JU DJEĆIJI VRTIĆ MAGLAJ

PONEDJELJAK

Doručak: pura sa pavlakom, čaj

Ručak: pileća supa, riža sa povrćem i piletinom, salata

Užina: sezonsko voće

UTORAK

Doručak: hljeb, mermelada, mlijeko

Ručak: bosanski lonac (kuhano povrće i juneće meso)

Užina: keks

SRIJEDA

Doručak: razljevak, čaj

Ručak: teleća supa, tjestenina sa pavlakom

Užina: sezonsko voće

ČETVRTAK

Doručak: hljeb, eurokrem, mlijeko

Ručak: grah sa junećim mesom, kupus salata

Užina: keks

PETAK

Doručak: pura sa pavlakom, čaj/mlijeko

Ručak: teleća supa, pita-maslanica

Užina: sezonsko voće

Jelovnik će biti usklađen sa godišnjim dobom, sugestijama roditelja i stručnih uposlenika.

5.Godišnji fond radnih sati uposlenika

Vrsta rada	smjene OOR od-do	Ostali sati prerasp. rada	Broj			
			radnih dana	sedmica	sati sedmično	sati godišnje
Odgajatelj						
I	6:30-13:00	2	260	52	40	2.080
II	10:00-16:30	2	-//-	-//-	-//-	-//-
Med.sestra						
I	6:30-13:00	2	-//-	-//-	-//-	-//-
II	10:00-16,30	2	-//-	-//-	-//-	-//-
Direktor	6:30-15,00		-//-	-//-	-//-	-//-
Adm.radnik	6:30 -15,00		-//-	-//-	-//-	-//-
Stručni saradnik	6:30-15:00		-//-	-//-	-//-	-//-
Domar (radnik na održavanju higijene)	6:00 – 12:00 i 16:00 -18:30		-//-	-//-	-//-	-//-
Kuharica,servirka	7:00 – 15:30		-//-	-//-	-//-	-//-
Ukupno :			260	52	40	2.080

Stručni saradnik(defektolog)	Njegovateljica	Odgajateljica	Sati	Izvršioc	
				Neposr.rad sa djecom	
988	19	Neposr.rad sa djecom	Poslovi njegе i brige djece	Neposr.rad sa djecom	
		Pripremanje za neposredan odg.obr rad	Mjere na sanitarno-mijenjskom pob. uslova	Pripreme za odg.-obraz. rad	
		Saradnja sa roditeljima	Stručnoo usavršavanje	Rad u stručnim tijelima	
		Pružanje stručne pomoći odgajateljima	Saradnja sa roditeljima	Saradnja sa roditeljima	
		saradnja sa zdravstvenom i socijalnom službom	Povezivanje vrtića sa zdravsv. Službama	Saradnja sa struč.saradnicima	
		Stručnoo usavršavanje	Priprema i vodenje dokumentacije	Rad u okviru drust. i kult.djelatnosti	
		Priprema i vodenje dokumentacije	Ostali poslovi po potrebi	Rad na pedagoškoj dokum.	
		Ostali poslovi po potrebi		Uvođenje inovacija	
				Saradnja sa struč.tijelima	
				Ostali poslovi	
				Ukupno	
				40	
				2.080	